

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

21 січня 2021 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)* І Іван Григорович – 11. Шановні колеги, порядок денний сьогодні складається з 15 питань.

Перше. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном.

Друге. Про проект Закону про внесення змін до статті 42 Закону України "Про вищу освіту" щодо удосконалення процедури виборів керівника закладу вищої освіти.

І два альтернативних до нього – 4489-1 4489-2.

П'яте. Проект Закону про внесення змін до статті 3 Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки".

Шосте. Проект Постанови про премії Верховної Ради України для найкращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти.

Сьоме. Проект Постанови про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України учасникам зовнішнього незалежного оцінювання, які отримали найвищий результат.

Восьме. Щодо вирішення проблем забезпечення організації, фінансування та надання освітніх послуг здобувачам загальної середньої освіти, які перебувають на тривалому стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я.

Дев'яте. Щодо забезпечення виплати стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, які навчаються у приватних закладах освіти.

Десяте. Про стан реалізації положень Закону України "Про внесення зміни до пункту 3 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі".

Одинадцять. Про затвердження рекомендацій комітетських слухань на тему: "Реформування вищої юридичної освіти в Україні: проблеми і перспективи".

Дванадцять. Про затвердження пропозицій Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій до проекту порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Тринадцять. Про затвердження плану роботи Комітету з питань освіти, науки та інновацій на період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Чотирнадцять. Про внесення змін до рішення Комітету з питань освіти, науки та інновацій від 03.12.2019 до протоколу № 136 щодо відзначення молодих учених.

Пятнадцять. Різне.

Колеги, чи є в когось доповнення?

_____. У мене пропозиція в "Різному" розглянути спільно із колегами з Міністерства освіти і науки питання, яке турбує зараз багатьох ... (*Не чути*) це, з моєї точки зору, не досить коректне трактування положень Закону "Про повну загальну середню освіту" щодо формування ... (*Не чути*), про що ідеться, а про те, що нам треба подивитися, чи перспективна мережа, яку мало вже запропонувати міністерство на підставі того, що місцеві департаменти надають, чи відповідає вона тим нормативам, які ми заклали законом щодо того, хто формує мережу ... (*Не чути*) обласні ради, чи це треба трохи змінити. Бо ми, коли, я нагадаю, приймали закон, вказали про те, що ці речі ми будемо моніторити задля того, щоб більш науково до цього підходити, а не просто брати навмання 50 чи по-іншому. Ми з колегами з міністерства про це вже говорили. Я пропоную в "Різному" це питання торкнутися для того, щоб напрацювати спільну траєкторію щодо цього. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Давайте додамо до "Різного". Чи є ще в когось доповнення до порядку денного? Якщо ні, то прошу підтримати і проголосувати порядок денний. Хто – за, прошу голосувати.

Я – за, Іван Григорович – за...

_____ Я підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі – за, одноголосно. Дякую, колеги.

Тоді розпочнемо нашу роботу. Перше питання порядку денного: проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном (реєстраційний номер 4486). Доповідачем є Руслан Олексійович Стефанчук – автор законопроекту. Руслане Олексійовичу, прошу, вам слово.

СТЕФАНЧУК Р.О. Доброго дня, шановні колеги, шановний Сергію Віталійовичу! Так, справді, я насамперед хочу подякувати комітету за те, що сьогодні ви віднайшли можливість розглянути цей дуже важливий, як на мене, законопроект. Він стосується якраз питань, пов'язаних з ефективним управлінням закладами освіти державним майном, особливо тих, які носять статус національних.

Ви знаєте, що сьогодні, на превеликий жаль, є низка перешкод щодо передачі майна в межах від національного закладу до національного закладу, від державного до державного. І тому вноситься ціла низка пропозицій, які б унеможлилювали такі ситуації, а майно, яке знаходиться на господарському управлінні чи на господарському відомчо-оперативному управлінні у відповідних закладах навчальних, воно могло б безперешкодно, але з метою, яка передбачена навчальними цілями, передаватися від одного закладу до іншого. Крім цього, там передбачена можливість реалізації деякого майна, яке, воно не використовується відповідними закладами освіти, водночас могло б стати нормальною економічною базою і фінансовою базою для здійснення подальшої їхньої діяльності.

Цей законопроект спрямований виключно на питання ефективного управління, закріпленого за національними вищими навчальними закладами майна. І тому я буду дуже вдячний, якщо комітет віднайде можливість підтримати цей законопроект. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Олексійовичу.

Юлія Миколаївна Гришина, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, всіх вітаю. Ми в понеділок на засіданні підкомітету з питань вищої освіти розглянули цей законопроект. Комітет освіти і науки є головним щодо розгляду цього законопроекту.

Ми детально розібралися з усіма відповідями, реакціями, які пішли на цей законопроект. Зараз дозвольте мені всіх знову вам не викладати. Я просто коротко скажу, що цей законопроект є достатньо фахово, скажімо, по актуальному питанню створений, є фахово достатньо скомпонований.

Тому у Міністерство освіти і науки немає зауважень до цього законопроекту. Мінфін підтримує, тому що не потребує цей закон ніяких відрахувань з бюджету. Підтримує Інститут законодавства України, Спілка ректорів. ГНЕУ висловило декілька своїх зауважень.

І на підставі аналізу тих зауважень, які ми отримали, то на засіданні підкомітету ми прийняли рішення рекомендувати комітету цей законопроект прийняти у першому читанні та прийняти за основу, щоб скоротити потім строки і доопрацювати до другого читання в найкоротший строк. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Колеги, чи є в когось доповнення, зауваження? Насправді закон дуже потрібний. Ми знаємо всі, про що мова, ми його проговорювали все детально на підкомітеті на днях. І перше читання, одночасно треба його підтримувати, я думаю, а до другого читання ми його доопрацюємо. Єдине що, я думаю, що будемо просити про скорочення строків підготовки для того, щоб ми все ж таки на другому пленарному цього разу змогли. Пане Романе.

ГРИЦУК Р.П. Я просто озвучити хотів би ... *(Не чути)* або, можливо, поставити деякі питання. Повністю підтримую необхідність і те, що прописано в законопроекті щодо передачі коштів приватизації ... *(Не чути)* використовується до управління університетів. Проте знову ж таки я хотів би висловити просто свої побоювання, які є. І, враховуючи те, що я представляю місто Київ, в місті Києві багато університетів, на території яких досить часто з'являються житлові комплекси, в мене є просто побоювання, що в рамках столиці можуть використовувати деякі ... *(Не чути)* для того, щоб просто виводити якісь об'єкти від подальшої забудови.

Це ті ... *(Не чути)* які в мене є, які я хотів би озвучити, вони не для мене, я все одно буду підтримувати те, що ... *(Не чути)* в цей законопроект. Проте хотів би, щоб ми всі ... *(Не чути)* Якщо якийсь недобросовісний керівник ... *(Не чути)* вирішить, що так можна зробити ... *(Не чути)* певно, я не знаю, ділянку, ділянка, згідно із законом ділянка не може бути ... *(Не чути)* стадіон, давайте так, може віддати під приватизацію, то ті ризики в цьому законі є. При цьому якщо я розміщу багато університетів в регіонах там, де ... *(Не чути)* для університету це просто ... *(Не чути)* які не використовуються, вони будуть іти на ... *(Не чути)* Все

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іване Григоровичу, прошу.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановний Сергій Віталійович ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, дуже добре. Дякую.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергію Віталійовичу, я теж підтримую ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григорович.

Колеги, чи хтось ще має доповнення чи зауваження? Якщо ні, то рішенням комітету пропонується за результатами розгляду у першому читанні законопроект 4486 прийняти за основу. Прошу голосувати. Хто – за?

Валерій Колюх – за?

КОЛЮХ В.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Воронов.

ВОРОНОВ В.А. Я підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги, одноголосно. Рішення прийнято.

Колеги, переходимо до другого питання. В нас пропоную пункти 2, 3 і 4 розглянути одночасно, тому що це три альтернативних законопроекти, вони всі стосуються змін до 42 статті Закону України "Про вищу освіту" щодо процедури виборів керівника закладу вищої освіти.

Шановні колеги, в нас є три автори законопроекту: Любов Шпак, Сергій Бабак і Олексій Мовчан.

Чи є в нас Любов Шпак з нами на зв'язку? Ні, немає. Чи є з нами Олексій Мовчан?

_____. Олексія Мовчана немає, але я буду представляти його позицію, я його помічник. Доброго дня всім!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Прошу, тоді представляйте.

_____. Добрий день ще раз всім присутнім! Хочу наголосити на те, що зараз є дуже актуальним питання обрання керівника закладів вищої освіти. Як ми бачимо, в нас один основний, два альтернативних законопроекти, і всі вони більш менш певним чином стосуються, як можна врегулювати процес обрання керівника і забезпечити у виборах різних фокус-груп, різних стейкхолдерів, тобто всіх учасників освітнього процесу.

Те, що пропонуємо ми, це, по-перше, змінити і розширити коло виборців, тобто долучити всіх здобувачів вищої освіти, здобувачів третього рівня вищої освіти, тобто щоб аспіранти мали участь... змогу брати участь у виборах і обранні керівника закладів вищої освіти. Це ми пропонуємо зміни, як ви бачите, ...*(Не чути)* у сьомому та восьмому абзаці частини третьої статті 42 Закону "Про вищу освіту". І також ми хочемо внести зміни до абзацу десятого саме про те, хто може визнатися переможцем на виборах. Це той кандидат, який набрав 50 відсотків від всіх учасників, які голосували і взяли участь, не ті, які зараз мають право у голосуванні, а які саме взяли участь у голосуванні. Але ми бачили інші альтернативні закони, якщо ви не проти, ми послухаємо ще 4489-1. Я так розумію, це альтернативний закон від комітету. І потім я додаю дещо. Добре?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

... законопроект 4489-1. Давайте тоді, якщо серед авторів пані Шпак з нами немає, тоді як автор законопроекту розкажу про законопроект 4489-1.

Шановні колеги, зараз діюча норма закону, 42 статті Закону "Про вищу освіту" говорить про те... вона абсолютно, в принципі, на самото деле вона, може, найкращий варіант має серед тих, які ... *(Не чути)* Питання в тому, що зараз має право, від тих, хто має право брати участь у виборах для того, щоб вибори відбулися, має взяти більше половини. І при цьому більше половини має

проголосувати за ректора, власне, з ним і ... (*Не чути*) власне, з ними контракти підписують. Тобто діюча норма закону, вона не говорила про те, як треба проводити вибори, вона говорила про те, з ким підписуються контракти. Підписується контракт з людиною, яка набрала 50 відсотків плюс один в кількості тих, хто має право брати участь у виборах.

Це насправді ідеальна норма і це дає абсолютну легітимність обраному кандидату. І ніхто в університеті не зможе сказати, що якась, що більша частина його не підтримала. Але разом з тим наша задача дивитися на те, як працюють закони в наших реаліях. І з 2014 року ця норма діє, якщо я не помиляюсь. Але за останній рік ми мали два випадки, коли, наприклад, в Києво-Могилянській академії вже будуть треті вибори, бо не змогли визначитися, в університеті Шевченка людина набрала 75 відсотків, але їй не вистачило півтора чи 2 відсотки для того, щоб це було 50 відсотків плюс 1 від загальної кількості людей.

Тому, власне, і пропонується основна ідея законопроекту 4489-1 залишити, розбити на два тури вибори. Залишити в першому турі, в будь-якому разі вибори вважаються такими, що відбулися, коли в обох турах туди прийшло 50 відсотків плюс 1 від тих, хто має право голосувати. Але в першому турі, якщо кандидат набрав 50 відсотків плюс 1 від загальної кількості, яка має право голосувати, він стає ректором. Це абсолютно легітимно.

Але якщо так не стається, то в другому турі, який проводиться, якщо не помиляюсь, рівно через тиждень, у другому турі, туди йдуть два кандидати, які набрали максимальну кількість голосів у першому турі. І серед них обирається переможцем той, хто набрав 50 відсотків плюс 1 від тієї кількості, які прийшли на вибори. Це основна ідея.

Тепер з вашого дозволу я дам слово Юлії Миколаївні, яка дасть оцінку всім трьом законопроектам від комітету. Юлія Миколаївна, прошу.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, колеги. Давайте я теж з вашого дозволу у скороченому режимі, оскільки в понеділок на засіданні підкомітету з питань вищої освіти ми детально розібрали ці три законопроекти. Ми розібрали всі зауваження, рекомендації до цих законопроектів, які надійшли в комітет.

І дозвольте мені просто коротко підсумувати, що, враховуючи всі зауваження і рекомендації, ми бачимо, що і відповідно до висновків ГНЕУ,

Міністерство освіти і науки, Національна академія правових наук, Національна академія педагогічних наук, Президія Співки ректорів підтримують законопроект, основним автором якого є Сергій Віталійович Бабак. Це 4489-1.

Ми обговорили всі зауваження і на підкомітеті прийняли рішення рекомендувати комітету законопроект 4489 відхилити і законопроект 4489-2 так само відхилити, а законопроект 4489-1 прийняти, рекомендувати Верховній Раді прийняти за основу. І потім, тобто після першого читання направити його на друге читання і доопрацювати, оскільки там є деякі зауваження, які необхідно врахувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Шановні колеги, чи є в когось ще питання, доповнення? Да, пані Олена.

ЛИС О.Г. Так, я хотіла доповнити те, що ми абсолютно підтримуємо, що законопроект альтернативний 4489-1, його можна взяти за основу. Але ми просимо при його доопрацюванні врахувати от якраз нашу пропозицію щодо включення здобувачів третього рівня вищої освіти в процес обрання керівників закладів вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олено.

Я думаю, що після того, як ми приймемо в першому читанні законопроект, до другого читання всі автори інших законопроектів дадуть свої пропозиції, комітет їх розгляне і знайде зважене рішення.

ЛИС О.Г. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є в когось ще доповнення до проекту рішення?

Тоді, з вашого дозволу, почнемо спочатку.

Законопроект 4489 рекомендовано відхилити. Хто – за, прошу проголосувати. Так, є. Дякую.

_____. Я підтримую теж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Одноголосно.

Друге пропозиція. 4489-1 рекомендувати прийняти за основну. Хто – за, прошу голосувати.

_____. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги, одноголосно.

І 4489-2 відхилити. Хто – за, прошу голосувати.

Пані Наталія.

ППА Н.Р. Так.

ВОРОНОВ В.А. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Воронов теж "за".

Дякую, колеги, рішення прийнято.

Переходимо до наступного. Пункт 5: проект Закону України "Про внесення змін до статті 3 Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" (реєстраційний номер 4538). Доповідачем є автор законопроекту Сергій Бабак.

Шановні колеги, досить просто, дуже короткий законопроект. У нас є наразі діюча редакція Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки", де визначені, власне, пріоритетні напрями, але термін дії їх сплинув 31 грудня 2020 року. Є пропозиція, власне, це і є сам законопроект, зміни 2020-й на 2021-й для того, щоб в Міністерства освіти й науки і в Кабінету Міністрів, і у нас, і в Академії наук, і в усіх стейкхолдерів, які мусять бути до цього долучені, був час для того, щоб підготувати нові пріоритетні напрями, узгодити їх і прийняти у вигляді закону. Дякую, шановні колеги.

Співдоповідачем є Валерій Колюх. Валерій Вікторович, прошу.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, на засіданні підкомітету з питань науки та інновацій, від 18 січня поточного року підкомітет розглянув даний законопроект і рекомендує комітету прийняти його не лише за основу, а й в цілому, і направити відповідний висновок комітету до Верховної Ради України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Шановні колеги, є доповнення, зауваження до проекту рішення? Якщо...

_____. Іван Григорович, просить слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Іван Григорович, прошу.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановний Сергію Віталійовичу, хочу вам подякувати за дуже хорошу законодавчу ініціативу. Але в мене є конкретна пропозиція. Давайте на черговому дні запитань до уряду, можливо, чи в п'ятницю наступну, п'ятницю, заслухаємо особисто Прем'єр-міністра з цього питання. Є базовий закон – не виконується, є норми, які ми весь час відтермінуємо для того, щоб дати можливість і ще раз, як кажуть, двоєчнику не перейти, не залишитися в другому класі.

Сергій Віталійович, уже скоро два роки, як нова прекрасна команда, я просто захоплююся, молода команда, яка прийшла до влади, два роки поряд працює ... *(Не чути)* Програми немає, стратегії бачення розвитку країни немає, сировинний придаток все більше і більше набирає обертів. І в цей час у світі за 10 років видатки на науку зросли, за 10 років в 3 рази і становлять 2,2 трильйона доларів. Китай щороку плюсує видатки на науку 17,3 в середньому процента. Я не говорю вже за інші країни, за Сполучені Штати, Євросоюз. В Україні за 10 років наукоємність ВВП, вона була мізерною – 0,9 відсотка, а зараз 0,47. Сергій Віталійович, ну, ми вже не на обочині, ми вже в кюветі. Куди далі?

Тому пропозиція така, все-таки заслухати Прем'єр-міністра в режимі "години запитань до Уряду" виключно з питань науково-технічного прогресу, розвитку науки. Ми втрачаємо країну, Сергій Віталійович. Така моя пропозиція. А в цілому законодавчу ініціативу вашу підтримую, вона прекрасна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Я теж цілком поділяю ваші побоювання, але ж ви знаєте краще за мене, що питання години... точніше, питання того, хто буде на яку тему виступати від уряду, вирішується на Погоджувальній раді, а там, на жаль, голови комітетів не мають, тільки голови фракцій, тільки керівники фракцій можуть вийти з такою ініціативою. Тому, якщо ваша фракція запропонує, я думаю, що ніхто на

Погоджувальній раді не відмовить. Я теж зі своїми колегами теж поговорю, щоб ми про це... це питання піднімали. Дякую, Іване Григорович, ще раз.

ПША Н.Р. "Голос" теж підтримує цю пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І "Голос" підтримає. Ну, от бачите, ми маємо можливість все ж таки дійти до цього рішення. Я сподіваюсь, що в понеділок ми про це поговоримо на Погоджувальній раді.

Шановні колеги, чи є ще в когось до проекту рішення, розісланого кожному з вас, зауваження чи пропозиції?

Якщо ні, то ставлю на голосування рекомендувати законопроект 4538 за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому.

Хто – за, прошу голосувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Бачу...

_____. Підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі – за, одноголосно. Дякую, шановні колеги.

Переходимо до наступного питання. Питання шосте. Проект Постанови про премії Верховної Ради України для найкращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти.

Я в даному випадку, колеги, мабуть, вас попрошу, щоб ми об'єднали два питання шосте і сьоме. Сьоме є проект Постанови про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України учасникам зовнішнього незалежного оцінювання, які отримали найвищий результат.

Я коротко... чи передам одразу слово Руслану Олексійовичу. Руслан Олексійович, я думаю, що є сенс озвучити те, що зараз на нараді проговорили.

СТЕФАНЧУК Р.О. Доброго дня ще раз, вельмишановні колеги. Так, дійсно відбулася розширена нарада з Президентом України. І абсолютно підтримується...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Руслане, вас майже не чуто.

СТЕФАНЧУК Р.О. А зараз чутно мене? Чи погано дуже?

ПША Н.Р. Погано.

СТЕФАНЧУК Р.О. Зараз давайте я поспробую, включу мікрофон, у мене тут ще є такий чарівний мікрофон. Перепрошую, що займаю ваш час.

Шановні колеги, чи чутно мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. На жаль, так само.

ГРИШИНА Ю.М. Добре чутно так взагалі.

СТЕФАНЧУК Р.О. І мікрофон щось не вирішує, мабуть.

Вельмишановні колеги, тільки що відбулася нарада у Президента України. Він абсолютно підтримує всі питання, які пов'язані з преміюванням чи з призначенням стипендій таким молодим обдарованим дітям. Ви знаєте, що вперше ця ініціатива пішла стосовно і указу Президента, і Верховна Рада продовжує діяти в цій орбіті.

Тому, що стосується питань, пов'язаних із, скажімо так, запропонованими варіантами, то попередньо було домовлено, для того, щоб це була єдина збалансована державницька позиція, є така позиція з тим, щоб проект Постанови про премії Верховної Ради України для найкращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (номер 4559), також Бабака й інших членів комітету, вона була схвалена і ближчим часом внесена в зал.

Що стосується питання, пов'язаного з іменними стипендіями, то Президент України висловив таку ініціативу: перенести оцю от логіку про призначення у відповідний указ Президента. Тому мені видається, що сьогодні було би більш доцільно голосувати питання, пов'язане з постановою про премії, а про іменні стипендії перенести на рівень Президента України. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Олексійовичу.

Абсолютно підтверджую все, що сказав Руслан Олексійович. Є пропозиція наступна. Щоб ми не приймали зараз рішення про проект Постанови про встановлення іменних стипендій для того, щоб ми не відхиляли, не відправляли на

доопрацювання, просто пропонується зняти з розгляду сьоме питання зараз, і воно буде в тому чи іншому вигляді перенесено в указ Президента. Ми цього рішення щодо ...*(Не чути)* рішення не приймаємо, це приймає Кабінет Міністрів. Тому віддамо їм факти, передамо їм, в принципі, всі матеріали наші передали і в Офіс Президента, і в Кабінет Міністрів України.

Тому, колеги, якщо ви не заперечуєте, то ми питання сьоме зараз знімемо з розгляду. Немає заперечень? Да, тільки тут треба проголосувати. Тому я прошу всіх проголосувати за те, щоб ми сьоме питання проект Постанови про встановлення іменних стипендій (реєстраційний номер 4563) зараз зняли з розгляду комітету.

Хто – за, прошу проголосувати. Дякую, колеги.

Володимир Воронов.

ВОРОНОВ В.А. Підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За. Одноголосно. Дякую.

І тоді повертаємося до шостого – проект Постанови про премії Верховної Ради України для найкращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання (реєстраційний номер 4559). *(Не чути)* є одним із факторів цього, цієї постанови.

Тому, шановні колеги, дуже коротко. Є пропозиція роздавати 30 премій Верховної Ради для найкращих учасників зовнішнього незалежного оцінювання. Справа в тому, що ми запросили в Українського центру оцінювання якості і нам постійно дають звіти, як діти склали зовнішнє незалежне оцінювання кожного року.

Коли ми аналізували їх результати, ми побачили, що якщо взяти, наприклад, топ-30 дітей, перший найкращий учень, який завершив школу цього року, дівчина, вона набрала 798 балів, складаючи чотири предмети ЗНО, 798 із 800. Це дійсно неймовірний результат насправді. Але дивний не результат, не надвисокий результат, у нас є багато талановитих дітей, і ми про це знаємо. А питання в тому, що коли ми аналізували, наприклад, топ-30, то виявилось, що більша частина з них не є мешканцями Києва, Харкова, Львова чи Одеси. Мова йде про те, що це діти з регіонів, це діти з ... Дівчина, яка виграла, вона з Рівненської області, наприклад. Питання в тому, що дійсно їм не потрібні ...*(Не чути)* для вступу, вони

і так вступають до найкращих університетів. Мова йде про те, щоб дати їм фінансову "подушку", щоб вони могли принаймні перший рік-півтора за ці кошти спокійно жити у великому місті, допоки вони адаптуються ... *(Не чути)* або взагалі це буде просто додаткова фінансова підтримка і дітей, і їхніх батьків, яким не доведеться витратити на це кошти ... .

Більше того ставиться запобіжник, що тільки виключно тим, хто завершив середню школу цього року, бо в нас є дуже багато людей, які складають зовнішнє незалежне оцінювання ... *(Не чути)* випускниками минулих років. Іноді це роблять вчителі, іноді це роблять репетитори для того, щоб розуміти, що відбувається з ЗНО насправді і так далі. Тому це мова іде виключно про дітей, які цього року завершили школу. І друга умова – вони мусять підписати договір із закладом вищої освіти України. Це дуже важливий момент. Це коротко про постанову. Шановні колеги, доповідачем по ним є Олена Георгіївна Лис. Пані Олено, вам слово.

ЛИС О.Г. Колеги, я перепрошую. Я, власне, з'ясувала, в мене була проблема зі звуком, зі зв'язком. Я готова доповісти по тим ... Але я не почула останнє, тому що по двом постановам, де я є доповідачем уже були прийняті рішення.

КОЛЕБОШИН С.В. Шановні колеги, оскільки у нас проблема із зв'язком, я просто доповім щодо рішення підкомітету. Я нагадаю, що ми розглядали це питання в понеділок на підкомітеті з питань загальної середньої освіти, інклюзивної освіти і освіти на тимчасово окупованих територіях і одногосно підтримали проект Постанови про премії Верховної Ради України для найкращих учасників ЗНО (реєстраційний номер 4559). Відповідно до цього пропонується комітету підтримати рішення відповідного підкомітету. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович. Я тільки зауважу, що воно було не одногосне, а Володимир Воронов – утримався.

Да, Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. У мене буквально одне питання. Підтримуючи цю пропозицію, звичайно, підтримати дітей наших, які склали ЗНО на 200 балів.

Сергій Віталійович, у мене одне питання Скажіть, будь ласка, в мене є таке застереження. Ось ці діти, які вступили в українські заклади освіти і вони отримають 100 тисяч гривень, яка у нас буде, скажімо так, впевненість, що ці діти потім, отримавши таку велику суму, не поїдуть навчатися за кордон?

_____. Сума йде після за рахування і підписання контракту. Чи ви маєте на увазі, чи вони після першого курсу поїдуть?

ГРИШИНА Ю.М. Вони будуть зараховані на перший курс. Пройде пів року там, коли пройде оформлення, вони отримають 100 тисяч, тобто в цей момент вони просто можуть спокійно їхати навчатися за кордон.

_____. Так, ці ризики є.

_____. Мені важко уявити, що людина, яка отримала майже 800 балів із ЗНО, тобто рівень відповідний ми розуміємо, який, буде за 100 тисяч гривень гратися в такі ігри з державою. Ризик є, звичайно, але я дуже сподіваюсь, що інтелектуальний рівень наших топ-30 дітей набагато вищий ніж ...*(Не чути)* .

_____. Знову ж таки в мене просто вчора те ж саме було питання. Але знову ж таки, ну, які запобіжники, розділяти цю суму на 5 років навчання? Воно, дійсно, воно того не варте.

ППА Н.Р. Цих грошей точно не вистачить в основному, щоб вчитися в закладах за кордоном.

_____. Навіть якщо цей ризик є, то ми можемо його допустити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Справа в тому, що ми відзначаємо найкращих випускників, насправді, а не найкращих абітурієнтів. Це трішки різні речі.

ГРИШИНА Ю.М. Це була одна із ідей в у вашій, і в нашій постанові, щоб тільки виплачувати тим, хто вступив в українські заклади освіти, щоб підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І в цьому моменті ми якраз і поставили запобіжник. Більше того, вони премії отримують не 1 вересня, ми ж розуміємо. Український

центр оцінювання якості каже, що їм потрібно час до листопада для того, принаймні жовтня. Поки складеться основна сесія, ЗНО, додаткова сесія, ЗНО, якщо буде, не дай боже, ще один локдаун або перенесення, як це було минулого року. То вони просять ще там час до 1 листопада. Потім поки ми його приймемо на комітеті і внесемо в зал, нам потрібен теж приблизно місяць. Тому гроші, я думаю, що вони отримають під новий рік насправді. Якщо буде раніше, ми встигнемо раніше, то значить, встигнемо раніше. Але те, що треба відзначити тих дітей, які набрали максимальну кількість балів і 11 років у школі не марнували час, а готувалися до дорослого життя і набиралися знань, я думаю, що насправді варто. Колеги, я думаю, що це ніхто з нас під сумнів не поставив.

Чи є ще у когось зауваження чи заперечення? Колеги, якщо ні, є пропозиція рекомендувати Верховній Раді... більше того, вам роздано рішення комітету, в якому написано, яким чином викладається пункт 2 постанови з невеличкими змінами. Це те, що мені потрібно буде зачитати в залі Верховної Ради ... .

Шановні колеги, якщо немає заперечень, то є пропозиція рекомендувати Верховній Раді проект Постанови № 4559 за результатами розгляду прийняти за основу та в цілому з урахуванням пропозицій комітету.

Хто – за, прошу проголосувати.

ППА Н.Р. А постанова, відразу треба два голосування – перше і друге читання, не одне голосування?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воно йде одразу в цілому.

ППА Н.Р. Тобто голосування в цілому, інших варіантів уже нема?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Воронов.

ВОРОНОВ В.А. Я підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Одноголосно.

Дякую, колеги. Переходимо до наступного питання.

Пункт 8: щодо вирішення проблем забезпечення організації, фінансування та надання освітніх послуг здобувачам загальної середньої освіти, які перебувають на тривалому стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я.

Доповідачем є Сергій Валерійович Колебошин, заступник голови комітету.
Сергій Валерійович.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, колеги, за активну позицію. Ми на підкомітеті обговорили це питання і одноголосним рішенням було підтримано проект рішення. За ці дні внесено наступні суттєві зміни. Було підсилено мотивувальну частину, тобто надано посилання на базовий Закон "Про освіту", роз'яснено ... *(Не чути)* в законодавстві і уточнено пропозицію розробити ...*(Не чути)* не лише для Міністерства фінансів України, але і для Міністерства освіти і науки України, аби робили це разом. Ми розуміємо логіку такої пропозиції.

Дуже стисло, бо вже проговорювали. Є Закон "Про повну загальну середню освіту", і там є норма, що середню освіту дітей в лікарнях доручено звичайним закладам освіти, розташованим поруч, координація – територіальним департаментам. Ми правильно зібрали дані, до речі, для цього нам знадобилося три місяці, і не тому що ми гаяли часу, а тому що дуже інертно працює ... *(Не чути)* механізм і цієї статистики немає ніде.

Встановили ми ефективність цього механізму, з 29 тисяч дітей в минулому році було охоплено таке навчання лише чотири відсотки. Якість не контролюється в жодний спосіб, я не буду навіть тут ... *(Не чути)* ще і про соціальну функцію такого навчання для дітей, які замкнені в стінах лікарень. Водночас є успішні кейси різних організацій і проекти, доробок яких немає аналогів ... *(Не чути)*.

І відповідно до цього проекту рішення пропонується утворити відповідну організацію, яка буде в нас займатися навчанням дітей в закладах охорони здоров'я. Є повне порозуміння з Міністерством освіти і науки щодо цього. І є вже напрацювання, є відповідне доручення Прем'єр-міністра. Ця установа зобов'язана координувати таку роботу, забезпечувати підготовку, сертифікацію педагогів зі спеціальними навичками, безперервність освітнього процесу для здобувачів і так далі.

Відповідно до цього я повідомляю ще раз, що підкомітет одноголосно підтримав цю рекомендацію. І нагадаю, що це не проект закону якогось, це в рамках нашої контрольної функції Верховної Ради ... *(Не чути)* роботу і ці пропозиції. І прошу комітет підтримати рішення, яке було затверджено на підкомітеті. Дякую.

Оскільки голова вийшов, я продовжу заодно. Чи є запитання, пропозиції щодо цього питання?

ПША Н.Р. Виглядає, що ви добре попрацювали, і ми готові його підтримати, бо річ дуже необхідна.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую.

Тоді я ставлю на голосування пропозицію підтримати рішення підкомітету. Хто – за? Володимире.

ВОРОНОВ В.А. Я підтримую, підтримую.

КОЛЕБОШИН С.В. Одноголосно. Рішення прийнято.

Друзі, дякую за підтримку. Я думаю, що і діти, і батьки тих дітей, які знаходяться в закладах охорони здоров'я довгий термін, роками, будуть теж вам вдячні. Дякую.

Тоді рухаємося далі, якщо нема заперечень. І ми переходимо до питання дев'ятого порядку денного: щодо забезпечення виплати стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, які навчаються у приватних закладах освіти. Доповідачем є секретар комітету з питань освіти, науки і інновацій Наталія Романівна Піпа. Будь ласка, пані Наталя.

ПША Н.Р. Я поспробую максимально коротко. Ми його розглядали вже в 2019 році, і є Наказ МОН від 4 вересня 2020 року, щоби змінити порядок виплати цих стипендій призерам міжнародних олімпіад, адже там є колізія, що гроші перераховуються на заклади вищої освіти. Але є, ну, учні колишні, випускники, які перемогли в цих олімпіадах, і до всіх однакові застосовуються умови, незалежно чи то дитина пішла вчитися в приватний заклад, як, наприклад, Український католицький університет, чи вона взяла паузу в навчанні і пішла на роботу, вона як призер олімпіади згідно наказу Президента має отримувати цю стипендію.

І відповідно МОН пропонував різні рішення. І останнє, що напрацьовано з Кабінетом, щоб внести зміни до положення про виплату цих стипендій, тому що ... *(Не чути)* перераховувати закладам вищої освіти, які потім мають... тільки

державним, дати ці стипендії студентам, а щоби знайти механізм, як виплачувати ці стипендії напряду студентам і відповідно уникнути цієї колізії. Бо таким чином за існуючим порядку сьогодні ми могли їх виплачувати тільки тим, хто відразу після цього вступив в заклад вищої освіти державний.

І відповідно ми повернули це питання на комітет, воно більш технічне, щоби ми його як би системно вирішили і воно працювало. І це дуже схоже з тим механізмом постанови, яку ми розглядали, стипендій, які могли би виплачуватись 500 людям, які добре здали ЗНО, як стипендії, бо там дуже схожий механізм виплати цих стипендій.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, пані Наталя.

Чи є в когось бажання виступити у народних депутатів?

ППА Н.Р. Я би хотіла запитати. Якщо тут ми про пані Світлану Даниленко згадуємо, заступника міністра освіти, я так розумію, що виконання цього наказу написано за вами. То, власне, знати вашу позицію, наскільки можна очікувати. Бо насправді дуже багато почули, що я займаюсь цим питанням звернень, власне, від тих призерів. Коли б вони могли вже отримати ті стипендії, про які вони так мріють, які вони заслужили?

Ми вас не чуємо. Може, мікрофон включити...

ДАНИЛЕНКО С.В. Доброго дня. Чутно зараз, так?

ППА Н.Р. Так-так, дякуємо.

ДАНИЛЕНКО С.В. Ми погоджуємося з вашою думкою. З цією метою ми вже розробили проект відповідного указу Президента. Указ Президента про внесення змін до діючих тих семи всіх указів Президента, по яких у нас проходять усі ці спеціальні іменні премії за всі конкурси.

І ми робимо, запроваджуємо системний комплексний підхід до вирішення цієї проблеми. Пропонуємо виплату одноразової винагороди за перемогу в олімпіадах, так. І також ті призери, які не отримали за 2019 рік, ми пропонуємо їм виплатити у 2021 році цю винагороду. У нас в повному обсязі за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, який передбачено Міністерству освіти.

В 2020 році в нас не було олімпіад, і тому у нас якраз не буде призерів, яким треба виплачувати. Тому в 2021 році виконано, там у нас три дитини, які не отримали цю винагороду. Так що ми підтримуємо вас повністю.

ППА Н.Р. Дякую вам дуже. То я думаю, що вдасться.

КОЛЕБОШИН С.В. Нам тут голосувати нема за що, да? Ми просто ... .

ППА Н.Р. Ні, ну, є проект рішення, звучить він так, я можу зачитати. Є проект рішення щоби, ну, щоби ми знали за що, як він звучить, голосувати. Складається він з чотирьох пунктів, я прочитаю його скорочено основні.

Інформацію Міністерства освіти взяти до відома, якщо скорочувати. Звернути увагу Міністерства освіти і науки на недостатню роботу з виконання наказу. Ми це вирішили.

Рекомендувати Міністерству освіти і науки України, це основна суть, підготувати проект змін до Положення про порядок призначення стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, затвердженого Указом Президента України від 30 грудня 1998 року № 1419/98, а також інших нормативно-правових актів з метою якнайшвидшого забезпечення виплат стипендій учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, які навчаються у приватних закладах освіти.

Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову Комітету освіти, науки та інновацій Сергія Бабака.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви не проти, якщо ми в проекті рішення контроль за виконанням покладемо на секретаря комітету Наталю Романівну Піпу?

ППА Н.Р. Добре, давайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, немає заперечень до проекту рішення? Тоді прошу проголосувати. Хто – за?

ВОРОНОВ В.О. Я підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги, одноголосно. Рішення прийнято.

Колеги, наступне питання пункт 10. Про стан реалізації положень Закону України "Про внесення зміни до пункту 3 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі". Доповідачем є Юлія Миколаївна Гришина. Юлія Миколаївна, прошу.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, колеги.

З приводу цього питання давайте я декілька тезисів вам нагадаю, хоча ви всі пам'ятаєте, нас дивляться багато людей. З ухваленням 16 січня 2020 року Закону України про ПЗСО, повну загальну середню освіту, і внесення до нього норми щодо зміни з 20-го року кількості опорних шкіл на ліцеї з обов'язковим збереженням їх складів пансіонів, дуже гостро постало питання стосовно необхідності внесення змін до цього пункту, і, реагуючи на чисельні звернення педагогічних працівників і громадських освітянських організацій і так далі щодо трансформації мережі санаторних шкіл, ми з вами в комітеті розглядали проблемні питання щодо функціонування санаторних шкіл під час слухань у комітеті, які проводилися рік тому. Так само ми з вами розглядали це питання окремо на засіданні комітету. І під час засідання комітету представники Мінсоцу, МОЗу і МОНу, і більшість народних депутатів дійшли висновку про те, що з приводу трансформації санаторних шкіл, що вона потребує певного пом'якшення, і ця норма так само потребує певного пом'якшення.

Відповідно до плану роботи нашого комітету на період п'ятої сесії Верховної Ради ми плануємо в порядку здійснення на наступному комітеті розглянути питання про виконання рекомендацій слухань, так само там дещо будемо говорити про це питання.

Потім влітку 13 липня з нашої з вами ініціативи було прийнято Верховною Радою Закон про внесення змін до Закону про ПЗСО, яким ми продовжили функціонування санаторних шкіл до 1 липня та розширили можливості для трансформації ... *(Не чути)* Зокрема, ми надали можливість змінити тип закладу освіти на будь-який з тих, що призначені Законом "Про повну загальну середню освіту", і при цьому передбачили дуже важливу норму про обмеження щодо майна, що, якщо, наприклад, йде реорганізація там, або ліквідація санаторної школи, то майно обов'язково повинно використовувати виключно для

забезпечення здобуття дітьми або молоддю, або надання їм послуг у сфері там соцзахисту, культури, освіти і так далі.

Аналіз інформаційних матеріалів, які надійшли на адресу комітету від різних органів центральної і виконавчої влади, дає нам можливість зробити висновок про те, що прийняте нами рішення про відтермінування трансформації мережі було виправданим і дає позитивні результати. В нас є інформація Міністерства освіти, зараз ми надамо їм слово, вони цю інформацію нададуть.

Тому я прошу зараз, Сергій Віталійович, надати слово представникам Міністерства освіти, щоб вони... Тобто я такий екскурс історичний нагадала всім, як відбувалася зміна нормативно-правового регулювання ситуації з санаторними школами. А тепер давайте заслухаємо Міністерство освіти щодо того, як відбувається цей процес, на якому етапі які є проблеми. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Хто нам від Міністерства освіти і науки буде доповідати з цього питання?

САЛЬКОВ В.В. Доброго дня, шановні колеги! Віктор Сальков, директорат дошкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України. Я дуже вдячний, пані Юлія, за екскурс, ви полегшили роботу ... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Трішки голосніше, бо вас погано чути.

САЛЬКОВ В.В. Так краще чути? Дякую.

Я вдячний пані Юлії за екскурс в історію щодо трансформації санаторних шкіл. І я вдячний всьому комітету, кожному окремо народному депутату України за палкі дискусії і за можливість внесення змін в "Прикінцеві положення" до Закону "Про загальну середню освіту", яка насправді дійсно дала широкі можливості для засновників закладів санаторних шкіл змінити на інший тип закладу.

Хочу поінформувати комітет і колег, що станом на кінець року із 65 санаторних шкіл, які існували в Україні, процес трансформації відбувся, тобто зміни типу закладу, безболісно у 18 закладів. Зміна типу закладу відбувається відповідно до рішення сесій обласних рад, бо це школи саме обласного рівня. Тому в інших областях і у зв'язку з COVID ці процеси певним чином затягуються

саме із-за того, що не відбуваються відповідні сесії. Але у нас є відповідна інформація від органів управління освітою обласних державних адміністрацій щодо бачення тих закладів, які залишились ще не трансформовані, щодо майбутнього типу закладів. Як правило, це ліцеї та гімназії системи освіти.

За інформацією засновників до 1 липня фактично всі заклади, тобто санаторні школи, встигають трансформуватися і відповідно перевести й учнівський контингент, і персонал безболісно у новий тип закладу. Таким чином завдяки комітету, завдяки інформаційній політиці і кампаніям, які ми проводимо, даючи ті чи інші роз'яснення, зараз ми не відчуваємо такого загального спротиву, як це було, скажімо так, на початку наступного року.

Є розуміння серед засновників, є розуміння серед керівників закладів, а саме головне, є розуміння серед батьків, які розуміють, що заклади не закриваються – побутувала така думка, що діти і надалі будуть отримувати освітні послуги. А ті діти, у яких є труднощі певні із здоров'ям, можуть отримувати медичні послуги кваліфікованих, висококваліфікованих закладів охорони здоров'я, які знаходяться на цих територіях.

Звичайно, я не можу сказати, що все так дуже райдужно і добре. Є ще ряд у нас закладів, керівники яких – і області – потребують більш глибокого роз'яснення щодо їх можливості у майбутньому працювати в інших умовах, ніж санаторні школи, яким чином ефективно використовувати оздоровчу базу, відповідно яка в них є. Нам потихеньку вдається це робити. Ми і надалі будемо надавати і методичні рекомендації, і усні консультації, письмові консультації, як і засновника, і керівника для того, як зробити це розумно з урахуванням чинної мережі закладів на територіях, і яким чином це найкраще відпрацювати там з юридичною ... *(Не чути)* безпосередньо з Міністерством освіти і науки.

Тому на виконання закону до 1 липня маємо не лише скасувати ці заходи і відповідно і до доручення Кабінету Міністрів, і до виконання "Прикінцевих положень", ми маємо привести у відповідність інші нормативно-правові акти, які саме регулюють діяльність санаторних шкіл. Коротко так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Віктор Васильович, скажіть, будь ласка, а в деяких ... . От ваша табличка, яку ви нам дали як матеріали, про стан прийняття рішення засновником щодо

реорганізації санаторної школи, деякі з них пишуть, що створення на базі санаторної школи ліцею після затвердження Положення про ліцей. Що вони мають на увазі, в нас не вистачає якихось положень про ліцей?

САЛЬКОВ В.В. Я, з вашого дозволу... Дивіться, наразі я, з дозволу Віри Борисівни, хочу поінформувати. Так, станом на сьогодні Положення про ліцей, мається на увазі старшу профільну школу, погоджується в центральних органах виконавчої влади. Є розуміння керівництва міністерства, інших центральних органів виконавчої влади для того, щоб пришвидшити ці процеси, щоби дати дієвий механізм засновникам на місцях керуватися чинним положенням. Хоча відповідно до законодавства в даний момент ніхто не заважає проводити процес трансформації. Орієнтовно так. Таким чином як і положення паралельно про пансіон, ну, як пов'язана частина того процесу.

Я передам колезі, безпосередньо розробнику положення...

ГРИШИНА Ю.М. У мене уточнення, Вікторе Васильовичу. Тобто так, дійсно, я аналізувала таблицю, яку ви нам надали про стан трансформації. Ми вчора зустрічалися, у нас була зустріч з КМДА, з Фіданян, з головою департаменту освіти, ми обговорювали ці питання. І, дійсно багато хто на місцях говорить про те, що вони реально чекають це положення про ліцей та про пансіон для того, щоб, ви ж розумієте, їм потрібно бачити картину, що буде собою являти ліцей і пансіон для того, щоб приймати рішення.

Тому уточніть, будь ласка, тобто ви вже розробили положення і воно вже зараз знаходиться в інших центральних органах на погодженні?

САЛЬКОВ В.В. Так.

ГРИШИНА Ю.М. Доброго дня.

БОЖИНСЬКИЙ В.С. Доброго дня! Божинський Володимир Святославович.

Щодо положення про ліцей і тієї роботи, яка має бути, проводиться на місцях засновниками закладів санаторних шкіл, закладів як закладів загальної середньої освіти. Я розумію їхню, скажімо так, потребу в тому, щоб було положення про ліцей тут і зараз. Це їм дуже актуально полегшує роботу при

написанні установчих документів і статутів, чітких розумінь того, як ...*(Не чути)* і що писати. Дійсно, таке положення розроблено, громадське обговорення було пройдено. Погоджується центральними органами виконавчої влади в установленому порядку відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів і буде внесено на уряд, як тільки ми отримаємо всі позиції усіх зацікавлених органів.

...*(Не чути)* експертиза Мін'юсту і антикорупційна експертиза НАЗК. Зрозуміло, ця процедура буде дотримана, урядом рішення так чи інакше рано чи пізно буде прийнято.

Що стосується моментів до набрання чинності положення, що я хочу сказати, дуже багато норм щодо діяльності безпосередньо самих ліцеїв, визначено самим Законом "Про повну загальну середню освіту", і сам Закон "Про повну загальну середню освіту" прямо, скажімо так, це єдиний документ, яким органи місцевого самоврядування можуть керуватися. Бо постанова Кабінет Міністрів – це добре, але самоврядування є самоврядування. Грунтуючись безпосередньо на самому законі, скажімо так, ті засновники, які не хочуть чекати положення про ліцей, теж можуть приймати відповідне рішення і можуть проводити відповідну роботу. Менше з тим, якщо навіть цього не буде зроблено засновником, обласними радами з тих чи інших причин, вони дочекаються положення про ліцей і зроблять це вже після. Ну, це буде їхнє рішення, рішення органу місцевого самоврядування.

Зрозуміло, що ми чудово розуміємо їхнє занепокоєння в тому. Але ж положення про ліцей – як той акт юридична сила нижча, ніж закон – жодним чином не буде суперечити і не може суперечити нормам Закону "Про повну загальну середню освіту" в тих частинах, в яких, скажімо так, ці норми вже врегульовані законом. Тому тут можна керуватися тим безпосередньо законом на пряму. А положення про ліцей ми обов'язково зробимо.

ГРИШИНА Ю.М. Добре, я зрозуміла.

І друге питання з приводу того, який тип навчальних закладів у більшості випадків обирають санаторні школи при трансформації. Ми бачимо з тієї таблички, яку ви нам надали, що більшість все-таки приймає рішення про перетворення в гімназії та в ліцеї.

Я дуже чекала цю інформацію, тому що, ви розумієте, в нас у всіх, я впевнена, є питання з приводу тієї медичної бази, яка є на території кожної санаторної школи. Тому що є ж санаторні школи, які мають дуже сильну медичну базу, вони мають великі басейни і такі унікальні деякі цілі комплекси для того, щоб зі сколіозом працювати з дітьми і так далі. І я бачу, що я очікували, що набагато більше вони будуть обирати такий тип закладу, як спецшкола або, наприклад, НРЦ. Але я бачу, що декілька санаторних шкіл обрали НРЦ і, мабуть, одна або дві, і так само одна, здається, спецшкола. Тому скажіть, будь ласка, що взагалі засновники планують робити для збереження цієї медичної бази? Що з нею буде, коли є в наявності така база, а буде відкрита на її базі, санаторної школи, наприклад, ліцей? Що буде з цими комплексами медичними?

САЛЬКОВ В.В. Дякую, пані Юлія. Насправді те, що санаторні школи трансформуються здебільшого в ліцеї та гімназії, а не в спеціальні заклади освіти, це наша з вами спільна ... *(Не чути)* однозначно. Тому що, якщо говорити про спеціальні заклади освіти і та база, і той педагогічний склад, який там зараз знаходиться, то трішки інше, ніж санаторні школи. Там є своя глибока специфіка роботи з дітьми. Вибачте, що скажу, пане голово ... *(Не чути)* Ми, я особисто ...*(Не чути)* ми говорили з кожним керівником закладу, слава богу, їх небагато, 65, і обговорювали питання застосування їх якоїсь бази. Я не буду казати медичної, реабілітаційної, ви були абсолютно праві, вона різна, вона в кожній санаторній школі різна в залежності від профілю.

Чому більшість реорганізуються в гімназії? Це якраз та питома вага санаторних шкіл, у яких є та чи інша реабілітаційна база або спортивні зали і басейн, які вони можуть використовувати для здобувачів освіти під час фізкультури, надання інших-інших в тому числі, законом це дозволяє ...*(Не чути)* скажімо, якщо мова йде про якийсь зал, тренажери і все інше. Не лише для цих здобувачів освіти, а для всіх дітей, які знаходяться поруч в школі або ще десь.

Тому розуміння керівників, як використовувати ту базу, є, і вони її ефективно використовують. Тому що здебільшого це обладнання не медичного, а спортивного, такого реабілітаційного, корекційного, можливо, що потребує, в принципі, будь-яка дитина, будь-яка, яка навчається в закладі. Так само і ті заклади, що трансформуються в ліцей, вони також використовують ту ж базу

для здобувача освіти. А трансформовані в ліцей, тому що є, скажімо так, закон, який передбачає якраз побудову цієї мережі старшої школи на рівні ...*(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Васильович, дякую. Це зрозуміло. Відповідь на питання зрозуміла. Дякую вам ще раз. Якщо можна, я хочу дати слово Міністерству соціальної політики, з нами Руслан Сергійович Колбаса. Якщо можна, Руслан Сергійович, прокоментуйте, будь ласка.

КОЛБАСА Р.С. Доброго дня, шановні колеги! Я радий всіх вітати. Сьогодні ми розглядаємо дуже важливе питання, тому що система, взагалі процес деінституалізації, він в Україні продовжується, і ми як міністерство маємо певний зараз етап звітності по цим результатам і по кількості реформованих інтернатних закладів взагалі і інституційних закладів.

Тому я не хочу вдаватися в подробиці взагалі всієї системи, сьогоднішня тема – це санаторні школи, і, по великому рахунку, ті зміни, які відбулися в законі, що дали можливість до 1 липня, по суті, визначитися, зробити певні кроки для таких закладів, для санаторних шкіл, щоб визначити своє майбутнє, ми як міністерство вітаємо, тому що зараз ми вже бачимо певний результат. Він є уже, з 65, як було озвучено, 18 закладів вже вони вибрали свої подальші кроки. І ми не можемо не дякувати за цю роботу, тому що, по великому рахунку, ми прагнемо, по суті, як уже було сказано, не просто до закриття закладів, цього просто не потрібно, там чи просто закрили. Ми повинні створити певну систему, систему, коли діти будуть отримувати послуги, висококваліфіковані послуги, коли буде розвиватися інклюзія, коли будуть розвиватися соціальні послуги. І в тому числі для нас дуже важливо, коли діти будуть отримувати якісну освіту. Враховуючи, що у нас в країні відбувається децентралізація і ми розуміємо, що в період деінституалізації, він також не проходить, скажімо, без певних проблем, тому ми як міністерство підтримуємо дані кроки і вважаємо, що до 1 липня максимум все, що ми можемо зробити як міністерство в підтримку освіти, ми це зробимо.

В цілому хочу сказати і повторити, що у нас процес реформування системи і деінституалізація, він не зупиняється. Можливо, ми повинні дещо переглядати певні позиції, які зараз є, але рухатися далі. Щиро дякую, підтримуємо.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Руслан Сергійович.

І я бачу, що у нас Уповноважений Президента з прав дитини Микола Миколайович Кулеба. Я думаю, що... Миколо Миколайовичу, вам слово.

КУЛЕБА М.М. Доброго дня, шановний голову, народні депутати! Мені дуже приємно бути сьогодні на цьому засіданні. І хочу насправді подякувати за ті питання, які піднімаєте, бо в мене була досить серйозна пересторога, що буде подовжено діяльність санаторних шкіл-інтернатів на роки. Вони потребували реформування вже давно, оскільки і міжнародні організації, я, до речі, вже декілька років спілкуюсь з представниками Всесвітньої організації охорони здоров'я також, які дивуються, що такі заклади до сих пір існують, освітні заклади, які мають лікувати дітей, особливо якщо це стосується туберкульозу, да і інших захворювань. Декілька, скажімо, знову ж таки застережень. Пані Юлія, я вам дуже дякую за підняту проблематику. І для мене було б, звісно, більш природно, якщо б ці заклади стали закладами спеціальної освіти. Оскільки, спілкуючись з представниками цих закладів багато років, вони впевняли, що так як вони лікують і допомагають дітям, важко знайти таку допомогу і таку базу, яку вони мають. Я бачив багато цих шкіл, дійсно, бази такої менше половини, дійсно, серйозної бази, лікувальної бази, і це в основному в обласних центрах.

Ще роки три-чотири назад безболісно з цих 65 могла бути трансформована половина, тому що вони знаходяться в обласних центрах, а потреба в обласних центрах просто в закладах загальної середньої освіти, як ви знаєте, досить велика. І для них взагалі не складає проблем стати ліцеєм чи гімназією.

Що мене тут турбує? Тому що, до речі, ті останні баталії, які розвернулись стосовно реформи деінституціалізації, де кажуть, що хтось хоче закривати спеціальні заклади, спеціальні школи, насправді це маніпуляції. Йдеться про те, щоб зменшити кількість дітей, які живуть в закладах будь-якого типу, в тому числі і дітей з особливими освітніми потребами. І це тільки буде на краще, що якщо мережа спеціальних закладів в Україні збільшиться і менше дітей буде проживати роками в цих закладах, а будуть жити в сім'ях. Що мене турбує? Турбує те, що... як це ми вже бачили в минулі роки, цей заклад може стати ліцеєм, гімназією може стати, плюс відкрити в себе початкову школу, а інколи вони ще відкривають дошкільні відділення, і діти зможуть жити в пансіоні. На мою думку, це тоді нічого не змінить. Тобто буде той самий контингент, який буде жити з 5, з

6 років, роками проживати в цьому закладі. Якщо в санаторну школу треба було влаштуватися кожного року знову на 1 вересня, то тут якраз можна вже буде проживати дітям ті 10 років. От я б дуже вас просив, шановні панове народні депутати, от подумати над цими двома речами.

Перше. Щоб все ж таки якась кількість закладів стала закладами спеціальної освіти, це потрібно сьогодні дітям з особливими освітніми потребами.

І друге. Щоб зменшити кількість дітей, які проживають у цих закладах. Інакше, у мене є велика пересторога, що контингент у цих закладів взагалі не зміниться, просто зміниться назва. Дуже вам дякую за увагу.

ГРИШИНА Ю.М. Миколо Миколайовичу, доброго дня! Вітаю вас! Дякую, що ви доєдналися до нас. У мене таке одне уточнення. Дивіться, але ж мова йде про те, що вони перетворюються у більшості випадків на ліцеї. Якщо ліцей, то це 10-12 клас, тобто це вже діти більш-менш дорослі, тобто це вже буде як навчання у коледжі. А от що стосується гімназії, то в гімназіях вони не будуть жити, там заборонено, здається, щось потрібно уточнити по гуртожитку, я не думаю ... .

КУЛЕБА М.М. Пані Юліє, вони можуть жити в пансіоні, тому що будуть створені пансіони. Але вже досвід такий є, що рішенням облради це ліцей, але в положенні, що в ньому відкривається також навіть дошкільне відділення. І у нас є такі заклади. Тобто по формі він буде ліцеєм, тобто будуть презентувати як ліцей, по суті там будуть жити діти, я ж кажу, навіть можуть дошкільняти в ньому проживати. Тому отут треба дуже добре нам пильнувати, щоб не вийшло так, що, з одного боку, ми з вами будемо бачити якусь статистику, які заклади змінилися на ліцеї, а де-факто там будуть знаходитися діти з дошкільного віку. Дякую.

ГРИШИНА Ю.М. У нас просто, наскільки я зараз пригадую норми Закону про ПЗСО, можливо, колеги мене поправлять, але у нас там заборонено, у нас взагалі не можна поєднувати такі комплекси, які заборонено законом, там у виключних випадках можна об'єднати всі три рівні освіти: початковий, базовий і старшу школу. Це там якийсь виключно один випадок є, тому що у більшості випадків це колаборація або початкової і середньої, або базова і старша школа. Тому, Миколо Миколайовичу, ми звернемо увагу на це питання, але мені здається, що там це таке неможливо.

ПША Н.Р. За законом насправді, всі фактично за ідеєю і логікою закону і НУШ всі вони мали стати ліцеями. Положення передбачило, що можуть бути і гімназії, що, в принципі, не зовсім відповідає реформі, в яких це закладено. І відповідно, я точно знаю, що готуються моменти, коли планують, наприклад, два входи. Бо за одним входом буде ліцей і гімназія, а за іншим входом початкова школа. І от питання, як тому запобігти і як... от оце питання.

КУЛЕБА М.М. Дякую дуже. Якщо ми говоримо про міста обласного значення і потрібно ... гімназія і діти будуть повертатися додому, взагалі проблем ніяких немає. Але я знаю, яка проблема на місцях виникне. Половина цих шкіл знаходяться не в містах, вони знаходяться десь в районних центрах, і може бути така ситуація, коли немає потреби в ліцеї. От тут треба передбачити, що тоді, що тоді це буде за заклад, тому що саме потреби на цій території немає в ліцеї.

ПША Н.Р. Ну, за нормою проживання в пансіоні ... .

КОЛЕБОШИН С.В. Я кажу, що це дуже щільно пов'язано з тим питання, яке ми в "Різному" будемо торкатися. До речі, це пов'язано і в положенні про ліцеї. Я пропоную от, коли ми це питання, яке в "Різному" ми обговорюємо, будемо обговорювати вже фахово на комітеті, в тому числі мати на увазі і от той аспект, про який я тільки йшлося у Юлії Миколаївни з Миколою Миколайовичем.

Колеги, якщо немає якихось принципових речей, які б хотіли сказати, бо дуже багато питань і в колег є запитання по наступних. Я пропоную, я зачитаю проект рішення ... .

ПША Н.Р. В мене коротке прохання до, власне, розробників ліцеїв і трансформації. На місцях керівники, зокрема, можу говорити про Львівську область, санаторних шкіл дуже просять розуміння, як вони мають перетворити школу санаторну в ліцей. Тобто, ну, як би закон, ну, як би ясно, що положення не буде суперечити закону, але деталізації що робити і як, як би дуже незрозуміла. І от оце прохання...

КОЛЕБОШИН С.В. Наталія Романівна, я розповім про окремих областей, де це відбулося, і скомплектую людей, які це робили з колегою з Львівської області.

ПША Н.Р. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Отже, проект рішення наступний. Інформацію МОН...

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Валерійович, а можна ще одну, вибачте, будь ласка, одну секундочку, я просто уточнила, ну, я дуже хвилююся це питання.

Я уточнила, Микола Миколайович, я уточнила, що закон дає можливість об'єднати з ліцеєм тільки середні класи, всі три ступені в одному закладі освіти бути не можуть.. не може бути. А проживання дітей, тобто пансіон, може бути тільки там, де є ліцей, тобто старша школа.

ПША Н.Р. І радіус 30 кілометрів.

ГРИШИНА Ю.М. Да, тобто якийсь запобіжник є, але будемо аналізувати. Це до міністерства прохання, зверніть, будь ласка, на це питання увагу, а потім будемо ще далі спілкуватися на цю тему, як воно відбувається. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Тож проект рішення. Інформацію відповідних центральних органів виконавчої влади щодо стану реалізації положень Закону України "Про внесення зміни до пункту 3 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо розширення можливостей для трансформації освітньої мережі" взяти відома.

Міністерства освіти і науки, соціалістики, охорони здоров'я, фінансів, органів місцевої влади та місцевого самоврядування продовжити роботу щодо завершення до 1 липня 2021 року процесу трансформації мережі санаторних шкіл, санаторних шкіл-інтернатів. Про результати проведеної роботи поінформувати комітет до 1 червня 2021 року.

Звернути увагу органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Вінницької, Закарпатської, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Тернопільської, Донецької, Львівської, Луганської, Сумської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської областей та міста Київ про необхідність прискорення роботи з цієї трансформації.

Підкомітету з питань загальної середньої інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях до 15 липня поточного року підготувати та

винести на обговорення комітету питання щодо завершення трансформації мережі санаторних шкіл, шкіл-інтернатів, санаторних шкіл-інтернатів відповідно до "Перехідних та прикінцевих положень" Закону України "Про повну загальну середню освіту". Контроль за виконанням цього рішення покласти на народного депутата України голову підкомітету з питань вищої освіти Юлію Миколаївну Гришину. Якщо нема доповнень, пропоную проголосувати за цей проект рішення: хто – за?

ГРИШИНА Ю.М. Є подяка, подяка є, Сергій Валерійович, від Юлії Миколаївни.

_____. Я підтримую, підтримую.

КОЛЕБОШИН С.В. Проти? Утримався? Немає. Все, переходимо до наступного питання. Передаю слово голові комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

Наступне питання 11 пункт порядку денного: про затвердження рекомендацій комітетських слухань на тему: "Реформування вищої юридичної освіти в Україні: проблеми і перспективи". Юлія Миколаївна, ви як голова підкомітету, ініціатор слухань, прошу, ваша доповідь.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, я вам теж буду намагатися достатньо стисло доповісти. Нагадую вам, що 11 листопада ми в режимі відеоконференції провели на базі комітету слухання на тему: "Реформування вищої юридичної освіти в Україні: проблеми і перспективи". В цих слуханнях взяли участь більше 130 осіб, виступили з доповідями, взяли участь в обговоренні 27 осіб.

Всі учасники слухань говорили про те, що нас всіх об'єднувала одна думка про те, що питання реформування системи юридичної освіти на сьогодні є дуже актуальними. Питання наближення її до суспільних потреб, забезпечення її якості, підвищення якості і виведення на певний європейський рівень. Головною проблемою, що чекає вже багато років на розв'язання, є невідповідність змісту юридичної освіти і якості підготовки в правничих школах сучасним вимогам ринку праці та тим викликам, які стоять взагалі сьогодні перед суспільством.

Отже, на слуханнях комітетських ми обговорювали проект концепції щодо реформування юридичної освіти в Україні. Після того, як ми закінчили проведення комітетських слухань, ми домовилися, що протягом двох тижнів ми будемо збирати пропозиції, рекомендації, зауваження до проекту концепції і, дійсно, зауваження до проекту концепції ми отримали від 23 суб'єктів, зокрема це Міністерство освіти і науки, МВС, Уповноважений Верховної Ради з прав людини і Вища рада правосуддя, Національна школа суддів України і так далі, тобто правові школи доєдналися. Ми з усіма поспілкувалися, обговорили їх пропозиції, рекомендації. Хочу вам так донести, що найбільш дискусійними під час проведення слухань стали питання, які сьогодні перебувають в епіцентрі реформи юридичної освіти, а саме: перше – це майбутні спеціальності 293 "Міжнародне право", друге – це перехід на наскрізну магістратуру, третє – відмова від заочної форми навчання на юрфаках і третє – перспективи підготовки правників закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Нашою робочою групою з підготовки комітетських слухань було враховано багато пропозицій, зауважень, і ми досягнули достатньо багато певних компромісних рішень, зокрема на завершення, що ми врахували. В доопрацьованому проекті концепції щодо спеціальності "Міжнародне право" ми вирішили встановити, що здобуття вищої юридичної освіти відбувається за спеціальностями в галузі знань "Право", куди може входити "Право" і "Міжнародне право". Тобто "Міжнародне право" залишається в системі, але тільки в системі "Право", а не міжнародних відносин.

Друге щодо заочної форми. Ми вирішили внаслідок довгих таких дебатів, що заочну форму все-таки потрібно залишити, але потрібно кардинально змінити зміст і структуру заочної форми, а саме передбачити, що проведення навчальних занять повинно відбуватися в обсязі не менше третини від загального обсягу навчальних занять для очної форми здобуття освіти. На сьогодні такої норми в законодавстві немає.

І останнє, що ми досягли компромісу – це здобуття, що стосується підготовки юристів закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Тобто в нас були дебати з приводу того, чи взагалі доцільно їм готувати юристів. І дійшли такого компромісу, що вони, в них там є дійсно серйозні, є багато

недоліків, але є багато плюсів, в тому числі достатньо серйозна матеріальна база. Тому ми дійшли до такого компромісу, що здобуття вищої юридичної освіти здійснюється за єдиними правилами в усіх закладах вищої освіти незалежно від форми власності та сфери управління. На підготовку здобувачів освіти за спеціальністю галузі знань "Право" не розповсюджуються особливі умови, встановлені для вищих військових начальних закладів. Колеги, це все. Закінчую тим, що прошу підтримати проект концепції. Прошу підтримати пропозицію направити доопрацьований проект Комісії з питань правової реформи в Офіс Президента з метою узгодження та внесення на затвердження Президентіві України. І третя пропозиція. Міністерству освіти і науки України спільно з іншими центральними органами виконавчої влади після затвердження концепції розробити план заходів з її реалізації. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Юлія Миколаївна.

Колеги, хто хоче висловитися?

ГОЛОВУЮЧИЙ. З вашого дозволу, да, Олександр Анатолійович Лукашев. Прошу.

ЛУКАШЕВ О.А. Доброго дня, шановні колеги і всі представники юридичної спільноти української! Я би хотів кілька слів зауважити. До речі, точніше, по-перше, в нас в порядку денному визначено, що ми розглядаємо питання про затвердження рекомендацій комітетських слухань. Так от, якщо ми подивимося резолютивну частину цих рекомендацій, по-перше, підтримати проект концепції розвитку юридичної освіти. Давайте виходити з компетенційних повноважень комітету Верховної Ради. Якщо ми працюємо в межах реалізації законотворчої функції, то концепція реформування юридичної освіти – це аж ніяк не законопроект.

По-друге, якщо ми намагаємось десь тримати себе в межах реалізації функцій парламентського контролю, ...*(Не чути)*, то мені незрозуміло, що ми тут в даному випадку контролюємо і чому ми як комітет направляємо цей проект взагалі цієї концепції Президентіві України. Президент України в змозі самостійно за рахунок Офісу і всієї інфраструктури, що віднесена до нього, вирішувати ці питання щодо розробки.

Так от, друге, тобто мені незрозуміло саме траєкторія. Ми ж не розглядаємо постанову Верховної Ради, так, це є який зв'язок? Пас Президенту даємо? Так він сам в змозі підписувати укази і цим указом ухвалювати ту чи іншу концепцію.

По-друге, ми тут даємо якийсь... пропонуємо також в резолютивній частині, даємо доручення Міносвіти та іншим центральним органам виконавчої влади щодо розроблення плану дій з її реалізації. Якщо Президент України в цій взагалі стратегії руху цієї концепції так званої визнається лігитимуючою інституцією, то нехай Президент України потім і дає певні рекомендації і доручення, і це його право.

І останнє, і найголовніше. Хочу повідомити, що 4 грудня 2020 року відбулася Всеукраїнська конференція: "Вища юридична освіта в XXI столітті: виклики і перспективи розвитку", якою ухвалено резолюцію. Відповідно до цієї резолюції це представницький форум всіх правничих шкіл найавторитетніших в Україні. Так от перший пункт цієї резолюції цитую: "Визнати концепцію розвитку юридичної освіти такою, що не відповідає потребам модернізації національної юридичної освіти на сучасному етапі і не віддзеркалює позитивного зарубіжного досвіду". Тому, я завершую. На жаль, я мушу залишити засідання комітету. Тому, Сергій Віталійович, під час голосування цього питання прошу мій голос вважати "проти". Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Анатолійович.

Шановні колеги, хто ще хоче висловитися з цього питання?

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, дозвольте я уточню деякі моменти як той, хто відповідає за цю концепцію? Мені дивно від народного депутата чути такі речі, оскільки, колеги, ми всі з вами знаємо, що на базі комітету Верховної Ради України, на базі будь-якого міністерства, на базі Кабінету Міністрів, Президента України можуть розроблятися будь-які концепції, будь-які стратегії і так далі. Це жодним чином мало того – нічим не заборонено – це нормальна практика, це відбувається вже багато років. І ми розробили цей проект на базі комітету із залученням, тобто це була робоча група з залученням представників усіх правових шкіл і народних депутатів. І велика спільнота працювали над цим проектом.

І зараз у нас є різні варіанти. Ми можемо направити цей проект концепції, тобто це концептуальне бачення того, в яких напрямках повинно здійснюватися реформування юридичної освіти. І цей проект концепції ми з вами як комітет зараз можемо направити або в Кабінет Міністрів, або Президенту України – це як ми з вами вирішимо. І знову ж таки тут ніяких немає заборон.

Я пропоную направити його в Офіс Президента, оскільки там створена комісія з правової реформи, яка працює вже досить тривалий час. Там є група з реформи юридичної освіти, члени якої теж були залучені до робочої групи. А ми там доопрацюємо цей проект концепції, потім будемо виносити його на указ Президента. Тому що ці концепції, вони затверджуються або на рівні Кабміну, або на рівні Президента. І потім коли вона тільки буде затверджена після всіх обговорень, як і вказується в проекті рішення, тільки після її затвердження, як завжди міністерство опрацьовує зміни до підзаконних своїх профільних нормативно-правових актів, щоб її реалізувати. А ми, далі я пропоную, з вами підіймати питання, обговорювати там уже не на засіданні комітету, а може, з вами окремо сядемо поговоримо про те, чи потрібен нам спеціальний закон по юридичній освіті. Це вже буде наступний етап. Ситуація така. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Колеги, хто хоче долучитись до обговорення?

БАКУМОВ О.С. Бакумов Олександр, якщо можна, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Олександр Бакумов, прошу.

БАКУМОВ О.С. Дякую.

Шановний головуючий, шановна Юлія Миколаївна, хочу подякувати вам за можливість взяти участь в обговоренні відповідного рішення.

Я переконаний, і ми бачимо, що Комітет з питань освіти, науки та інновацій завжди такі виважені приймає рішення, збалансовані, професійні. І я хочу вас закликати утриматись від голосування за проект вказаної концепції. Тому що, в принципі, стейкхолдери, про яких на сьогоднішній день так люблять розмовляти, вони не брали особливої участі в обговоренні відповідної концепції. На превеликий жаль, не враховані ті пропозиції, які були запропоновані

Міністерством внутрішніх справ. На превеликий жаль, в обговоренні концепції не брав участь Офіс Генерального прокурора. Я не знаю, чому Міністерство юстиції, міністр юстиції фактично самоусунувся від цього, передбачивши в положенні фактично не участь міністерства в роботі по відповідному напрямку. Чому? Тому що наслідки ухвалення цієї концепції вони будуть стосуватися не тільки питань освіти і науки. Ви вказаним рішенням потенційно чіпляєте систему всієї юстиції держави, специфіки функціонування судового корпусу, нотаріату, специфіки функціонування органів досудового розслідування, Міністерства внутрішніх справ. І це питання не може апіорі бути ухваленим науковцями і педагогами, вибачте мене, хоча я також до них відношусь. Тому я закликаю, щоб вказаний проект концепції в кінцевому своєму варіанті був узгоджений із всіма ключовими і органами державної влади, і інститутами громадянського суспільства, які відповідно є в нашій державі.

Я не буду вже казати про наскрізну освіту. Ладно, нехай, це питання дійсно, тут можна комунікувати, тут можна знаходити правильне рішення. Внаслідок ухвалення проекту концепції ми ж розуміємо, що заклади вищої освіти, як другого і третього рівня акредитації, взагалі втрачають можливість проводити освітню діяльність свою, що тягне за собою звільнення науково-педагогічного складу, а можливо і призупинення роботи значної кількості таких закладів.

Положення про те, що на підготовку здобувачів освіти за спеціальністю у галузі права не розповсюджуються особливі вимоги, встановлені для військових навчальних закладів чи закладів вищої освіти зі спецумовами навчання, це наслідком буде те, що заклади вищої освіти, які мають потужні правові школи, не будуть мати ані державного замовлення, ані здатність фактично підготувати для себе курсанта, який в майбутньому буде офіцером, який буде займати посаду, наприклад, слідчого чи детектива і проводити досудове розслідування у кримінальних провадженнях. Я впевнений, шановні колеги, що ми може ще напрацювати ґрунтовний, нормальний проект концепції.

Але на сьогоднішній день цей проект може бути підставою того, що завтра він буде прийнятий як обґрунтування в указ Президента, в якому працює... відповідно до комісії, яка працює, да, з питань правової реформи, і ми отримуємо дуже і дуже негативні наслідки.

Я закликаю повноцінно до цього проекту концепції залучити всі основні органи державної влади, які залучені до системи умовно юстиції, починаючи від Мін'юсту, закінчуючи Офісом Генпрокурора, МВС, іншими органами досудового розслідування, Нотаріальні палату України, адвокатів, асоціацію залучити, потім ухвалювати проект і його спрямовувати.

Прошу вас всіх, шановні колеги, я прошу від переважної більшості членів Комітету з питань правоохоронної діяльності утриматися від голосування за дане рішення. Дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександр.

Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, можна відповісти?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. да.

ГРИШИНА Ю.М. Пане Олександр, ну, ви, звичайно, в нас дуже талановита, емоційна людина. І, по-перше, хочу до вас звернутися як до члена робочої групи, яка працювала над проектом цієї концепції. Ви є членом цієї робочої групи. Ви як ніхто знаєте, що в нас в цю робочу групу входить, я думаю, ну, представників десять від закладів зі специфічними умовами підготовки спеціалістів. Скажіть, будь ласка, ви читали кінцевий проект концепції?

БАКУМОВ О.С. Читав який ви мені скинули дві години тому.

ГРИШИНА Ю.М. Ну, от ви тільки що зробили заяву, що в проекті концепції написано, що заклади зі специфічними умовами не будуть мати можливість готувати курсантів. Но ви ж, ну, Олександр, доктор юридичних наук, мій колега, ми ж з вами працюємо кожного дня, ну, навіщо таке казати, нас же люди слухають? В цій концепції нема такого і близько, розумієте. Я тільки що говорила про це і всім розіслала проект концепції, в тому числі і вам, там взагалі такого немає і близько. Це друге.

І що стосується стейкхолдерів. І Асоціація адвокатів України, щоб ви знали, повністю підтримує цю концепцію, міністр юстиції повністю підтримує цю концепцію, всі правові школи провідні підтримують цю концепцію. Навіть у нас є

маніфест, по всій території України був розповсюджений маніфест у підтримку концепції, яку підписали і міністр юстиції, підписали Асоціація адвокатів України, провідні правничі школи і так далі. Звичайно, там є моменти, які потребують великих зусиль від правничих шкіл всіх по підвищенню якості освіти, деякі, можливо, будуть певним чином там оптимізовані. Звичайно, є моменти, які в усіх викликають певні застереження. Але ми всі з вами як представники виборців наших, народу України повинні думати про те, щоб зробити, забезпечити якість юридичної освіти. І, на жаль, не всі шляхи для забезпечення якості є такими, від яких всі будуть у захваті, розумієте. А заклади зі специфічними умовами будуть продовжувати готувати юристів і курсантів просто на таких самих умовах, як і всі інші правничі школи.

Тому, будь ласка, давайте без маніпуляцій, тому що нам і так ця концепція далася достатньо, це рік роботи і, знову ж таки повторюю, з усіма абсолютно представниками провідними всіх міністерств, спеціальних відомств і правничих шкіл, в тому числі і з вами.

БАКУМОВ О.С. Шановна Юлія Миколаївна, дозвольте також репліку. Ви знаєте мій величезний рівень поваги до вас як до своєї колежанки. Скажіть, я просто хочу уточнитися, що позиція, яка міститься на сьогоднішній день в тому проекті концепції, яка є в мене відповідно, яку ви мені надіслали, що на підготовку здобувачів освіти зі спеціальності галузі знань "Право" не розповсюджуються особливі вимоги, встановлені для вищих військових навчальних закладів та закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Саме от ця позиція, вона позбавляє права вищі навчальні заклади готувати курсанта, тому що курсант апріорі – це особлива вимога. Таким чином як наслідок курсанта в системі МВС чи в будь-якому іншому вузі, який не належить до системи МВС, не буде. Апріорі це неможливо, тому що неможливо поєднати це разом, тому що до нього застосовуються особливі вимоги. Вказаним пунктом ви фактично забороняєте готувати відповідні кадри. Дякую вам.

ГРИШИНА Ю.М. Олександр, я вам пропоную після засідання просто подивитися, почитати правила вступу і зрозуміти просто, про що ви говорите. Тому що зараз ця інформація, вона просто не відповідає дійсності.

Немає ніяких позбавлень можливостей готувати курсантів. Вони всі будуть, вони ж зараз готують юристів курсантів, так само вони будуть вступати або за державним замовленням, або за контрактом. І отримувати там, ті, хто за державним замовленням, вони статус курсантів отримують, а всі інші отримують статус юристів. Так, як ви й просили, отримали все те, що ви просили. Ми ж досягли консенсусу.

Давайте ви розберіться в усіх нюансах, а потім заявляйте про те, що не можна буде готувати курсантів. Я вам заявляю зараз на засіданні цього, що це абсолютна неправда. Як готували, так і будете готувати, просто конкурс буде йти, їх буде видно в ЄДЕБО. Зараз їх не видно ЄДЕБО, розумієте, в цьому вся проблема. І буде загальний єдиний конкурс і державне замовлення розподілятися серед усіх вузів, і серед ваших специфічних, і звичайних. І все, не буде ніякої жодної дискримінації, все буде нормально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Юлія, дякую, пане Олександрє.

З вашого дозволу з нами голова Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції – інтеграції до Європейського Союзу, це так правильніше. Іванна Орестівна, прошу, вам слово.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Дякую, пане Сергію. Шановні колеги, рада бути присутньою на вашому обговоренні. Дякую за слово. Я дуже коротко стосовно цього проекту концепції, яку ви зараз обговорюєте.

Насправді одне з питань, про яке пані Юлія сказала у своєму вступному слові, нібито вдалося знайти порозуміння і є готовність нібито всіх, так би мовити, гравців на цьому полі, за її словами, погодитися з тим, що спеціальність "Міжнародне право" переводиться до галузі знань права. Мені невідомо про згоду основних стейкхолдерів зробити саме такий крок.

І я би просила колег, власне, ще трохи подумати над тим, як можна було б все-таки зберегти таку окрему і серйозну галузь права, як міжнародне право, і продовжити його викладання і забезпечення в рамках якраз міжнародних відносин. Тому що з огляду і на всі ті виклики, з якими ми сьогодні стикаємося, і на ту ж триваючу російську агресію, яка продовжується, і на необхідність, і на амбіції України, на необхідність забезпечення присутності як держави, так і

бізнесів на міжнародній арені і захисту їх з юридичної точки зору, приватне і публічне міжнародне право є надзвичайно важливими спеціальностями. І, власне кажучи, от загання їх у галузь просто права без врахування особливостей загальної канви того, на якому рівні має вивчатися міжнародне право, супроводжуючись вивченням кількох принаймні іноземних мов, як це робиться в міжнародних відносинах, як на мене, ми просто знищимо ту позитивну практику, яку ми маємо на сьогодні, а тих фахівців міжнародного права, які користуються після випуску з великої кількості вишів, користуються попитом, що теж дуже важливо, на ринку таких міжнародних юридичних послуг. Тому я би просила все-таки колег членів комітету розглянути можливість в цьому, в цій частині доопрацювання цього проекту концепції юридичної освіти і, власне, проведення додаткових консультацій з цього приводу.

І ще на завершення хотіла би сказати про наступне. Ось це намагання запхнути міжнародне право просто, спеціальність міжнародного права в галузь знань "Право", воно насправді продовжується з 2015 року. Буквально щороку, раз на рік ми спостерігаємо в тому чи іншому вигляді або на рівні Кабінету Міністрів намагання змінити такий підхід, який сьогодні існує, або на рівні от вироблення якихось концептуальних документів десь в інших якихось місцях, як зараз це відбувається на майданчику вашого комітету. І кожен раз доводиться знову ж таки аргументовано пояснювати, чому це не варто робити.

Я би дуже просила, колеги, щоб, дійсно, із залученням фахівців, із залученням представників серйозних кафедр міжнародного права ви це питання ще раз обговорили. Можливо, це потребує додаткового обговорення перед затвердженням остаточним проекту концепції юридичної освіти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іванна Орестівна.

ГРИШИНА Ю.М. Ну, що, Сергію Віталійовичу, знову я, уже останнє, мабуть, питання, давайте я відповім.

Я дякую пані Іванні за участь і хочу сказати, що ось ці речі про знищення міжнародного права і що воно повинно викладатися, я, чесно кажучи, я не розумію, звідки, я розумію, звідки це іде, але ми вже пояснили багато разів і давайте я поясню ще раз.

Я би хотіла запитати, звідки взагалі інформація про знищення міжнародного права, оскільки в проекті концепції написано, що міжнародне право залишається і воно залишається в галузі знань "Право"? Чому в галузі знань "Право"? Тому що, пані Іванна, ви ж знаєте, що міжнародники, вони ж хочуть випускати юристів, розумієте, і вимога закону в нас говорить про те, що право – це регульована професія. І той, хто випускає випускників за спеціальністю "Право", – це в законі написано, – вони повинні випускати їх за спеціальним стандартом "Право", тому що це регульована професія.

А ми, щоб зберегти можливість міжнародників випускати юристів, щоб зберегти цю спеціальність, ми їх залишаємо в праві, надаємо їм окреме місце. І в них буде окремий стандарт, і міжнародники будуть і далі випускати. Залишається міжнародне право, буде читатися все, як читалося, будуть працювати відповідно до стандарту, передбаченому законом, оскільки це регульована спеціальність, викладачі будуть мати те саме навантаження.

Тому, будь ласка, я дуже знову прошу, почитайте концепцію спочатку ... .

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Ви знаєте, я ту концепцію, я не знаю, яка в мене версія концепції, можливо, це... я не знаю. Якщо у вас є якісь концепції, які ви розсилали буквально протягом останніх двох годин, то, можливо, в мене не ця остання концепція. Але в цій концепції, наскільки я розумію, в передостанній, може, чи в останній, я взагалі не побачила відображення спеціальності міжнародного права. І ось це мене дуже непокоїть. І мені здається, цього ми точно не можемо допустити.

ГРИШИНА Ю.М. Так, останнє вже скажу, пані Іванно. Дивіться, там у нас попередньо було написано, що взагалі міжнародне право, воно виключається з галузі знань цих. Зараз ми залишили, що в галузі знань в нас залишається спеціальності, а там може бути або "Право", тільки "Право" і "Міжнародне право" та більше нічого не може бути. Тому це говорить про те, що залишається "Міжнародне право". Скажімо так, якщо вас хвилює, ось ви читаєте і вас хвилює, що там немає самої вказівки на "Міжнародне право", давайте тоді за результатами слухань ми додамо спеціальність "Право" і "Міжнародне право" в галузі знань, щоб ви всі бачили, ну, це словосполучення, що воно є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Юлія. Дякую, пані Іванка.

З нами ще на зв'язку заступник міністра внутрішніх справ Антон Юрійович Геращенко, який до нас долучився. Антон Юрійович, прошу, вам слово.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю. Доброго дня, шановні народні депутати, шановні присутні! МВС щиро дякує за ту велику працю, яку ви робите для того, щоб покращити якість освіти в Україні. Але при цьому я хочу зазначити, що коли народні депутати як представники законодавчої гілки влади розробляють концепції, законопроекти, які стосуються... які виконувати потім потрібно виконавчій владі, то дуже важливо враховувати позицію виконавчої влади.

Я як заступник міністра внутрішніх справ направив до комітету до робочої групи цілий ряд зауважень до цієї концепції, їх більше десяти. Ми перерахували, що... По-перше, ми тільки сьогодні знали, на жаль, що буде це питання розглядатися, ми перерахували, перечитали і побачили, що тільки одне саме таке, ну, другорядне наше зауваження було враховано, всі інші не враховані.

Ми хочемо сказати те, що ми і наголошували раніше, що юридична освіта для потреб поліції вона має певні відзнаки від іншої юридичної освіти. Ми би дуже би хотіли, щоби зарплата в поліції була там 30-35 тисяч гривень для рядового патрульного поліцейського, і тоді до нас би йшли вихованці і Києво-Могилянської академії, і Українського греко-католицького університету, київського національного університету і таке інше. Але, на жаль, ми не можемо дати такий рівень зарплатні, щоб випускники цих найкращих юридичних вишів України, їх ще... ну, є ще там і Харківська юридична академія, йшли саме до поліції. Саме тому у нас існує, як і в багатьох європейських країнах, власна система підготовки фахівців. Аргументи, що ця система неефективна, я не можу сказати, що у нас взагалі система української освіти ефективна, у нас є власні недоліки. Але я хочу сказати наступне. Наша система підготовки фахівців працює. І прошу, давайте ми будемо покращувати те, що працює погано. Але будемо приймати рішення, які стосуються долей тисяч і тисяч викладачів, десятків тисяч студентів-курсантів вузів МВД, 77 раз відрахували, а після один раз відрізав. Я би запропонував в цій редакції, яка сьогодні запропонована, не приймати цю концепцію, врахувати. Більше зауважень я чув, що такі зауваження і по іншим напрямкам освіти, не тільки по юридичній освіті, і після того вже

прийняти цю концепцію більш виважено. Я думаю, що декілька тижнів і можна з урахуванням гілок виконавчої влади, з урахуванням інших народних депутатів думок це прийняти. Це було б зважене рішення. Спішити в цьому важливому питанні, на мій погляд, не треба.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Антон Юрійович.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, давайте я, можливо, вам тут просто набридла, давайте дамо слово представнику Міністерства освіти Олександрю Пижову з приводу закладів зі ... з підготовки зі специфічними умовами.

Тільки, пане Антоне, я вітаю вас і хочу вам сказати, що ми ж працювали з вашими представниками, ми ж обговорювали, довго дискутували і залишили і право готувати, і все залишили, врахували всі побажання, які були, ми врахували.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю. Перепрошую, одне з п'ятнадцяти. Якщо це всі, я перепрошую, це 5 відсотків. Не 20, не 30, не 50, а 5 відсотків – одне з п'ятнадцяти.

ГРИШИНА Ю.М. Дивіться, у нас взагалі одна була ідея про те, що ви взагалі, що стосується ... ви можете готувати правоохоронців, але не юристів. І взагалі вам залишили повністю це право. Як ви можете говорити, що тільки 5 відсотків? Це просто, якщо говорити про перелік, там якісь були дивні зауваження, це одне. Але головне, по чому досягли консенсусу, що вони далі продовжують їх готувати, пане Антоне.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю. Я готовий з вами зустрітися завтра, детально і ретельно пройтися по нашим зауваженням і по вашим аргументам, і знайти консенсус. Але моє... ви можете приймати власне рішення, тому що ви народні депутати, це ваші повноваження, я висказав нашу думку як представника міністерства, в якому є навчально-виховний процес, який дуже важливий для країни, як і інші виховні процеси. Тому що ми готуємо кадри, які після того борються зі злочинністю, які роблять життя людей спокійніше і вулиці наших міст безпечніше.

ГРИШИНА Ю.М. А ми там ... не торкаємося взагалі, ми ж не торкаємося правоохоронної діяльності. Ми ж говоримо тільки про юристів.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю. Дивіться, в нас є не тільки правоохоронці, у нас є й слідчі. Це не просто люди, які працюють. Розумієте, повинен бути такий диплом, який людину робить після того конкурентоздатною. Людина в нас відпрацьовує двадцять років, у неї диплом – правоохоронець. Що, вона після 45 років не може далі працювати юристом? Тому що будуть казати: у вас диплом не юриста, а у вас диплом правоохоронця. Тому давайте по вашому...

ГРИШИНА Ю.М. При чому тут це, пан Антон? Той, хто є правоохоронцем, він працює правоохоронцем за своїм дипломом, а хто є юристом, працює ... .

ГЕРАЩЕНКО А.Ю. Ні, так я ще раз хочу сказати, у нас є вислуга років, тому що є специфіка. Людина, от учора до мене прийшов керівник юридичного департаменту генерал Горбась. Він каже: я подав у відставку, я буду працювати вже як, мається на увазі, на цивільній посаді. А є люди, які попрацювали в нас і пішли далі працювати на ринок праці, в юридичних послугах.

І ви хочете їх обмежити в тому, що їм будуть казати в юридичних компаніях: ні, ми вас не візьмемо, тому що ви хоч і двадцять років пропрацювали, у вас диплом – правоохоронець.

ГРИШИНА Ю.М. У нас же взагалі концепція не про це. Чому ви взагалі, що ми хочемо правоохоронців обмежити? У нас взагалі цього немає в концепції. Олександр, будь ласка ... . Пан Олександр Пижов.

ПИЖОВ О.М. Юлія Миколаївна, добрий день, Сергій Віталійович, шановні колеги. Пижов Олександр, Міністерство освіти і науки.

Міністерство освіти і науки підтримує проект концепції, який винесений сьогодні на розгляд комітету. ... друге зауваження з точки зору Міністерства внутрішніх справ. Наскільки я знаю, ми відпрацьовували ті зауваження, які були подані ще до проведення комітетських слухань 11 листопада. І після того вже в комітеті відбувалися певні доопрацювання. Якщо ми щось не врахували, ми готові говорити, певною мірою ці всі питання дискусійні знімати, щоб ми вже

прийшли до спільного знаменника нарешті по тексту концепції розвитку юридичної освіти. Що стосується системи підготовки майбутніх правоохоронців, то діючий станом на сьогодні текст проекту концепції передбачає те, що заклади системи Міністерства внутрішніх справ продовжують здійснювати таку підготовку і всі права, які сьогодні є, окрім закритості і невнесення тих даних в Єдину державну базу з питань освіти, тобто зберігаються закладами системи Міністерства внутрішніх справ, тобто тут питання не дискутується вже на цю тему. Що стосується спеціальності "Міжнародне право", якщо шановні колеги і народні депутати бачили, Міністерством освіти і науки України в понеділок виставлено на громадське обговорення проект Постанови Кабінету Міністрів про узгодження переліку галузей знань України, який діє, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, із Міжнародною стандартною класифікацією освіти. Цей документ не передбачає внесення змін в діючий перелік галузей знань і спеціальностей в Україні, а встановлює відповідність. Тобто... А проектом концепції юридичної освіти, розвитку передбачено, що підготовка юристів, тобто правників здійснюється за спеціальностями галузі знань "Право". Тобто Міністерство освіти і науки внесе на розгляд Кабінету Міністрів проект Розпорядження про трансформацію спеціальності 293 "Міжнародне право" із шифром 082 "Міжнародне право" в галузі знань "Право". Це та тема і той компроміс, якого ми досягли шляхом дуже багатьох переговорів, дуже багатьох узгоджувальних нарад і зокрема й на засіданні, на комітетських слуханнях, що відбулися 11 листопада, така тема також була проговорена.

Дякую. Міністерство освіти і науки просить схвалити проект концепції для подальшого руху в його реалізації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександрє.

Шановні колеги, чи хтось ще бажає взяти участь в обговоренні?

Іване Григоровичу, прошу.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, ви знаєте, з якою величезною повагою я відношуся до кожного члена комітету, до голів підкомітетів, величезна працездатність, люди вникають в статті і дрібниці. І я Юлії Миколаївні повинен, як кажуть, вклонитися і зняти капелюха за величезну роботу проведена. Але наш

комітет один із самих прозорих, один із самих публічних, один із самих об'єктивних комітетів. Я пропоную компромісне рішення: голосування перенести по цьому питанню на наступне засідання. Юлія Миколаївна хай зустрінеться з опонентами, які з цього ... *(Не чути)* не опонували їй, а можливо щось не дочитали, можливо у них не той варіант концепції, можливо це первинний варіант, можливо десь, щось і ще якісь, як кажуть, ...*(Не чути)*. Я знаю її працездатність, вона зробить це за 2-3 дні і з одним, і з другим, і з третім, і з четвертим. І наступну середу ми виносимо і голосуємо однозначно, одноголосно. Я і сьогодні готовий голосувати, бо я їй довіряю. Але ви бачите, ну є якісь трохи неузгодженості, якісь підозри, що хтось десь когось ... . Ну одним словом, я пропоную на наступному засіданні комітету після того, як Юлія Миколаївна з усіма все це погодить, ...*(Не чути)* ми проголосуємо, і все буде прекрасно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу, за, як завжди, вашу мудру позицію.

Юліє Миколаївно, я пам'ятаю, як ми говорили з вами про концепцію, яка буде виноситись на розгляд комітету. І ви мене запевнили, що ви знайшли консенсус з усіма стейкхолдерами. От ми зараз, ми сьогодні послухали частину стейкхолдерів, я ще не буду перелічувати, скільки я отримав повідомлень сьогодні після оголошення порядку денного в телефоні від інших стейкхолдерів, але це вони, раз не доєдналися, це вже їх право.

Я хочу вас запитати, ви все ще хочете зараз поставити концепцію на голосування, чи ми все ж таки зробимо за мудрою порадою Івана Григоровича і дамо певний час на доопрацювання з тими, хто зараз висловив свої побоювання або застереження для того, щоб ми все ж таки знайшли консенсус, бо так, насправді... Я не знаю, з ким консенсус шукало Міністерство освіти і науки зараз, але от мені також дивно, що в обговоренні не бере участь Міністерство юстиції або Офіс Генерального прокурора, це їх теж стосується. Академія Служби безпеки, наскільки я розумію, теж потрапляє під ту частину, яка стосується закладів вищої освіти із специфічними умовами і так далі, і так далі.

Тому я б запропонував підтримати Івана Григоровича, але, якщо ви захочете, то ми можемо поставити рішення, яке ви підготували, на голосування. Юліє Миколаївно, що скажете?

ГРИШИНА Ю.М. Сергію Віталійовичу, колеги, тут така... глобальна така ситуація, що всі, кого ви перерахували, Сергію Віталійовичу, вони всі були з нами, це рік тривало все, це все була велика робоча група і з МВС були представники. Малюська взагалі, в принципі, юридичну освіту виключив з повноважень міністерства, але він завжди був на зв'язку і він підтримав цю концепцію, в нас є його підпис.

Але, розумієте, тут питання підвищення якості освіти і домовлятися більше, я не знаю, давайте порадимося один з одним. Це завжди боляче, розумієте. Я теж викладач, юрист і я теж розумію, що якщо видаєте... *(Не чути)* мені потрібно буде працювати набагато більш якісніше. І це для мене теж певне таке застереження і навантаження. І тому є таке несприйняття і Міністерства внутрішніх справ, тому що вони взагалі в ЄДЕБО не показують своїх студентів, це непрозора система державного замовлення. Ми хочемо зробити підготовку юристів дійсно якісною. І ось ця концепція, вона вже 15 років не може бути прийнята, оскільки постійні такі моменти особистісні, вони переважають над загальним інтересом держави.

І ви, Сергій Віталійович, знаєте, це ж на ваших очах відбувалося, наша робота, ви ж знаєте, скільки засідань робочої групи було, скільки людей приймали участь в слуханнях. І ми всім намагалися піти назустріч, досягти якогось консенсусу. Але коли люди говорять, що ми знищуємо міжнародне право, це ж неправда, розумієте, і що ми не дозволяємо тепер системі внутрішніх справ набирати, готувати юристів – це ж теж не так, розумієте.

Тому я навіть не знаю, що вам тут сказати, які далі знаходити... як далі йти назустріч, окрім того, що залишити все, як є. Не знаю, давайте, що колеги скажуть, давайте голосувати, не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви хочете, щоб я поставив на голосування проект рішення, який зараз є?

ГРИШИНА Ю.М. Давайте ще колеги висловляться, що вони думають з цього приводу, тому що підтримка цієї концепції ... . Зараз, на жаль, Кузнецова не підключилася Наталія Семенівна, яка є головою Комісії з правової реформи, яка займається цією концепцією.

КУЗНЕЦОВА Н.С. Юлія Миколаївна, я підключилася, у мене щось там з відео, але я слухаю уважно і можу висловити свою думку з цього приводу, якщо мене чують.

ГРИШИНА Ю.М. Да, ми вас чуємо.

КУЗНЕЦОВА Н.С. Сергій Віталійович, я хотіла би сказати, що, дійсно, в цій концепції є, до неї є різне ставлення, тому що вона має певною мірою принципові відмінності від тих стандартних підходів, до яких звикли в тому числі і заклади вищої освіти, і деякі стейкхолдери.

Ми позицію Міністерства внутрішніх справ декілька разів розглядали, в тому числі за участю і представників міністерства, і представників вищих навчальних закладів з спеціальними умовами навчання. Мова іде про те, що коли ми говоримо про юридичну освіту як регульовану, як спосіб набуття регульованої професії, а це чотири напрямки: адвокатура, прокуратура, суд, нотаріат, слідчі не входять в цю систему, працювати слідчим можна і без юридичної освіти, тому що мова йде про зібрання фактів. Більш того, наповнення учбового процесу необхідною інформацією для отримання знань, достатніх для того, щоб виконувати цю функцію, у навчальних закладів є, мова іде тільки про чотири професії. Те, що сказав сьогодні вельмишановний заступник міністра, зводиться до того, 20 років пропрацював правоохоронцем, а потім хоче працювати адвокатом. Але адвокатська діяльність має певні відмінності від правоохоронної діяльності і його досвід в цій роботі, він не завжди є достатнім для того, щоб зайняти позицію адвоката. Але він може працювати юристом, радником і так далі, це вже питання, скажімо, окреме, пов'язане з подальшим працевлаштуванням осіб, які вийшли у відставку, але не з питанням формування корпусу юристів, які мають заповнити посади, для яких Конституція визначила особливі умови, ті, які мають відношення до перш за все правосуддя: судді, прокурори, адвокати і певною мірою нотаріуси, тому що вони мають певне автономне місце.

Я тут погоджуюся з Юлією Миколаївною в тому, що ми вже таку кількість разів обговорювали це питання, що слід прийняти політичне рішення: або ми рухаємося вперед і створюємо належні умови для отримання якісної юридичної освіти, яка дає можливість заповнити оці вакансії особами, здобувачами освіти,

які мають належний рівень теоретичної і практичної підготовки у вузах, які спеціально для цього прилаштовані, або ми будемо далі йти шляхом пошуку, в тому числі інколи і компромісу, який не має права на життя.

Вибачте, за таку деяку емоційність, але ми практично два роки займалися цією концепцією і вичерпали можливості знайти якесь порозуміння за межами того проекту, який сьогодні підготовлений. Приймайте рішення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Семенівна.

Якщо можна, до нас доєднався Сергій Миколайович Шкарлет, міністр освіти і науки, давайте дамо йому слово.

ШКАРЛЕТ С.М. Доброго дня, шановні колеги! Доброго дня всім тим, хто в онлайн під'єднався! Дуже жваве обговорення. Я розумію, що є різні позиції, але я приєднуюся до позиції колег, давайте сьогодні рішення не приймати. Є дуже багато перенесень його на інше засідання, тому що там є протиріччя між закладами, які надають юридичну освіту в процесі спеціальних закладів, це і МВС, це і Служба безпеки, це і інші спеціальні заклади. Я для того, щоб не заганяти і не провокувати певні негативні рішення, давайте ми на наступному засіданні більш конструктивно візьмемо ще в діалог і комітет правовий, і вийдемо з цією позицією більш підготовлено. Я прошу зважити на це. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миклайович.

Сергій Валерійович, прошу вас.

КОЛЕБОШИН С.В. Ми протягом півтора року роботи комітету дуже багато рішень приймали і розуміли, що іноді там краще, іноді не краще, але всі рішення, які нам пропонував Іван Григорович, вони були зважені і адекватні. Я згодний з тим, щоб ми зараз не входили, як то кажуть, в клінч і не було всім потім незручно, я згодний з тим, що нам треба доопрацювати це питання і взагалі зараз ніяке рішення не голосувати, для того щоб потім нам не було незручно один перед одним і перед юридичною спільнотою. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Сергій Валерійович. Колеги ...

_____. Я підтримую Івана Григоровича.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна, шановні колеги, давайте таким чином. Через те, що у нас зараз насправді невелика кількість членів комітету присутня, я так бачу, що нам, напевно, немає сенсу зараз приймати рішення з цього приводу.

Юлія Миколаївна, ви не будете заперечувати, якщо ми це питання, розгляд цього питання відтермінуємо на одне з наступних засідань комітету, а вас попросимо все ж таки з усіма стейкхолдерами провести додаткові перемовини для того, щоб ми все ж таки мали спільну позицію. Як ви думаєте, Юлія Миколаївна, ви не проти?

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, я взагалі не проти, я завжди "за". Але справа в тому, що ми з усіма провели на протязі півтора року. Я дійсно, повторю, що тут потрібно приймати політичне рішення про якість, розумієте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна, ... насправді почули думку протилежну. Ми можемо знайти якусь спільну все ж таки точку зору, зробити там крок півкроку назад для того, щоб зробити два кроки вперед? Ну, давайте ...*(Не чути)*.

ГРИШИНА Ю.М. Ви пам'ятаєте, коли ми з вами сиділи, останні в нас були зустрічі зі стейкхолдерами, ну, ми там не зустрічали з правовими школами, але з міністерствами, з депутатами проговорювали і знаходили ось ці точки, де можна, ну, скажімо так, певні компроміси, щоб не було там якихось проблемних моментів. І там, де можна, під вашим контролем ми все знайшли. Але тут, розумієте, я... Ну, давайте відтермінуємо, але який план дій просто далі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так. Давайте ми...

ГРИШИНА Ю.М. Відступати нема куди, розумієте, відступати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є пропозиція. Взяти проект концепції і все ж таки ще раз зустрітися з основними стейкхолдерами. Міністерство внутрішніх справ готує вас запросити завтра. Міністерство освіти і науки, я впевнений, в будь-який момент готує вам приділити час. Так само треба поговорити з нашими колегами з правоохоронного комітету, з Комітету європейської інтеграції, в них є питання. Ну, якщо є ... *(Не чути)* ну, вони також задають питання.

Юлія Миколаївна, я думаю, що можна знайти якийсь консенсусне рішення. Просто не хочеться насправді не приймати рішення або приймати негативне рішення по результатах власних комітетських слухань, ми як комітет собі цього дозволити не можемо. Тому я вам дуже вдячний за те, що ви не проти перенести на одне з наступних засідань. Але, звісно, нам треба всім разом, хто дотичний до цього питання, його все ж таки допрацювати і винайти зважене рішення. Тоді, якщо колеги не заперечують, давайте перенесемо це питання на розгляд одного з наступних комітетів по мірі готовності і, звісно, попросимо Юлію Миколаївну продовжити цю титанічну роботу, яку вона вже півтора року веде.

Нема заперечень? Дякую, колеги.

Тоді, з вашого дозволу, у нас декілька коротких питань.

Питання 12. Про затвердження пропозицій Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій до проекту порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Колеги, матеріали у вас є. Є заперечення, доповнення?

_____. Голосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді прошу проголосувати. Хто – за?

_____. Підтримую, підтримую.

ППА Н.Р. Наталя Піпа, я теж – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, всі одногосно. Дякую, колеги.

Третє. Про затвердження плану роботи Комітету з питань освіти, науки та інновацій на період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Колеги, вам цей план, у вас у всіх є на електронній пошті. Чи є сенс його обговорювати? Ми до нього й так часто робимо доповнення в процесі нашої роботи. Якщо нема заперечень, може, поставимо на голосування одразу?

_____. Так, голосуємо.

ППА Н.Р. Я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу підтримати і проголосувати, шановні колеги.

_____ . Підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І останнє питання: про внесення змін до рішення Комітету з питань освіти, науки та інновацій від 03.12.2019 до протоколу № 136 щодо відзначення молодих учених. Валерій Вікторович, якщо можна, коротко. Прошу, вам слово.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, ми на засіданні підкомітету рекомендували комітету прийняти ці зміни. Мова йде про внесення змін до інструкцій щодо подання учасників і претендентів на конкурс молодих вчених.

У зв'язку з тим, що були внесені зміни до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність", а також Постанови Верховної Ради України стосовно внесення змін до преміювання молодих вчених, потребує також прийняття рішення щодо внесення змін до інструкцій подання претендентів на ці премії молодих вчених. Тому прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Валерій Вікторович.

Шановні колеги, є в когось доповнення і зауваження до проекту рішення? Якщо ніхто не має, прошу підтримати та проголосувати. Хто – за, колеги?

ПША Н.Р. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Одноголосно. Володимир Воронов. Наразі немає. Дякую, колеги.

І останнє питання "Різне". Сергій Валерійович.

КОЛЕБОШИН С.В. Я дуже швидко. Я на початку засідання комітету окреслив проблематику, яка стосується, по-перше, некоректного трактування того, тих норм статті 32 Закону "Про повну загальну середню освіту" щодо особливостей формування мережі старшої профільної школи. І при будь-якому сценарії, який буде, хотів би запевнити, бо знаю, що нас дивляться дуже багато людей зараз і на фейсбуці, і потім дивляться запис і стенограму, що будь-яка дитина в державі, яка бажає вчитися в 10 класі, буде вчитися в 10, 11, далі в 12 класі. Ніяким чином держава не обмежує ці речі, а йдеться лише про те, хто і як формують цю мережу.

І відповідно до цього я знаю, що в міністерстві проводиться відповідна робота щодо перспективного плану мережі і бачення чи треба трохи змінити ці норми, чи не треба трохи змінити, бо є позиція і громад, і ми розуміємо, що якщо ми кажемо про децентралізацію, то треба відповідно і довіряти громадам в цьому сенсі. Є бажання досягти максимальної якості освіти. Тобто ці два полюси треба знайти, де цей повзунок реостату поставити.

Відповідно до цього ми погодили із міністерством наступне формулювання доручення комітету щодо нашої спільної роботи. Міністерство освіти і науки в двотижневий термін вносить пропозиції щодо бачення особливостей формування мережі старшої профільної школи, за необхідності запропонувати відповідні зміни до ... *(Не чути)* законів. Прошу в такому вигляді проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, немає доповнень чи заперечень?

... *(Не чути)* Кажуть, що вистачить.

Сьогодні зранку були ... *(Не чути)* в тому числі з Сергієм Валерійовичем в міністерстві з профільним заступником, і я думаю, що нам двох тижнів вистачить, тому що всі необхідні матеріали вже напрацьовані. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Віра Борисівна Рогова, яка опікується цим питанням, вже всередині процесу. Це не значить, що з сьогоднішнього дня щось почнеться. Два тижні вистачає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, колеги, тоді давайте підтримаємо нашого колегу Сергія Валерійовича в його ініціативі і запропонуємо таке рішення комітету.

Хто – за, прошу проголосувати. Дякую.

_____. Підтримую, підтримую.

ППА Н.Р. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Порядок денний вичерпано. Я вам щиро дякую за плідну роботу і за приділені 2 години 15 хвилин.

Дякую, колеги. Гарного всім дня. Побачимося наступного тижня на пленарному тижні.